ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

[Б]урят-Монголой ҮНЭН

[КПС]С-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 298 (1898)
ДЕКАБРИИН 20
ВТОРНИК
1955 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

[П]редприяти бүхэн абаһан уялгаяа дүүргэхэ ёһотой

...мунистическэ партиин сэ... ...ргэн хүтэлбэри доро манай ... ажалшад коммунизм бай... замаар амжалтатайгаар ...а дабшана. Мүнөө промыш...ть ба хүдөө ажахые эрид ...хүгжөөхын түлөө бүгэдэара...исэл үргэн далайсатайгаар ...нхэй. Советскэ хүнүүд эдэ ...үдтэ КПСС-эй XX съездые ... шэнэ амжалтаар угтаха гэ...ээн эрмэлзэлгэтэйгээр хүдэл...кэ байна.

...юймнай промышленна пред...нуудай коллективүүд КПСС...К-гэй июльскэ Пленумэй ... тогтоолые бэелүүлэн, үйлэд... дээрэ техническэ дэбжэл...лаха, ажалай түрүү дүй дүр... шэнэ технологи хэрэглэхые ...но. Эдэ коллективүүд баран...алай бүтээсые дээшэлүүлхэ ... дээшэлүүлэгдэһэн уялга ...й.

...С-эй XX съездын хүндэлэлдэ ...анагүй дэлгэрһэн энэ мүры... манай республикын түрүү ...иятинуудай коллективүүд ...тэйгээр хабаадалсажа, бэедээ ...абаһан уялгаяа амжалтатай...елүүлжэ байна. Промышлен... болон транспортын 50 гаран ...иятинууд продукци үйлэдбэ... табанжэлэйнгээ даалгабарита ...е үлүүлэн дүүргэбэ. Мүн 1955 ...алгабариие уридшалан дүүр...айһан предприятинуудай тоо ...рэхэ бүри олошорно. Ханда... Баруун-Тарбагатайн леспром... ...ерэхэ жэлэй түсэбөөр ажал... ...үнинэй. Улан-Удын мяха... ...нэ комбинадай, сэмбын фаб... ...хүдэлмэришэд үйлэдбэридөө ...лжэ түрүү дүй дүршэл хэрэг... түлөө тэмсэн, продукци үй...лхэ гүрэнэй түсэбые саг бол...онь дүүргэнэ.

...ан уялгаяа заатагүй дүүргэхэ ...үлэн дүүргэхэ гээшэ коллек...нэй нэрэ хүндын хэрэг мүн. ...имэһээ предприятинуудай хү...лэгшэд абаһан уялгаяа ...тэ болгохын тула бүхы хү...сүүлхэ ёһотой. Республикы... ...лохон предприятинуудта аб... уялгын дүүргэлтэ хангалта... бэелүүлэгдэжэ байна. Иимэ ...ай шалтагаан юуб гэхэдэ, ... бүтээсые дээшэлүүлгэдэ нү... байһан доторой арга болом... хүсэдөөр хэрэглэгдэнэгүй. ...иятинуудай партийна, проф... организацинууд эдэ дутаг...дые хаража байжа, зохихо ... абанагүй. Жэшээ болгон ...ликынгаа нютагай промыш...иин хэдэн предприятинуудые ... үзэе. Хориин, Закаменай, ...эй болон бусад промкомбина...ус бүридөө тодорхой уялга... баталан абаһан байха юм. ...дэнэй дүүргэлтын хэр зэргээр ...эгдэжэ байһаниие хэншье ...аггүй, предприятиин продук...эдбэрилхэ түсэб урдынхяа...ера, квартал бүхэндэ дүүргэг...өөр үлэдэг зангаараа. Эдэ баримтанууд нютагай промышленностиин министерствын, тус промышленностиин хүдэлмэришэдэй профсоюзай обкомой зүгһөө предприятинуудайнгаа абаһан уялгануудаа дүүргэхэ ябадалда шанга эрилтэ табидаггүйень гэршэлэн харуулна.

Тэрэшэлэн «Забайкаллес» комбинадай зарим предприятинуудта социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлхэ талаар хүдэлмэри тон һулаар ябуулагдана. Мүнөө болотор Хандагайн модошодой уряа Баргажанай, Итанциин болон бусад леспромхозуудта хүсэдөөр дэмжэгдэнэгүй. Эдэ леспромхозуудта социалистическэ мүрысөөн ёһо тэдыгээр эмхидхэгдэнхэй, модо бэлэдхэлэй пунктын абаһан уялгаяа ямараар дүүргэжэ байһаниинь баһал мэдэгдэхэгүй юм. Олонхи леспромхозуудай партийна, профсоюзна, комсомольско организацинууд социалистическэ мүрысөө эмхидхэлгэ ба уялгануудай дүүргэлтые шалгаха хэрэгтэ анхаралаа багаар хандуулна. Эдэл дутагдалнууд дээрэһээ боложо, хэдэн леспромхозууд гүрэндөө барилгын модо дутуу үгэһөөр зандаа.

Предприятиин хүдэлмэришэдэй үйлэдбэриин зүблөөн дээрэ баталан абтаһан уялганууд саарһан дээрэ бэшэгдээд лэ үлэхэ юумэн бэшэ, харин заатагүй дүүргэгдэхэ, коллективэй нэрэ хүндын хэрэг мүн. Предприяти бүхэнэй хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд хэлэһэн үгэдөө хүрэхын тулада социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхи ехэтэйгээр хабаадалсажа, ажалай бүтээсые саашадань дээшэлүүлгэдэ доторой арга боломжонуудые гүйсэдөөр хэрэглэхэ зэргэтэй. Зургаадахи табанжэлэй түсэбэй проектнүүдые зүбшэн хэлсэлгэ дээрэ республикымнай предприятинуудта хэдэн олон үнэтэ дурадхалнууд оруулагдаһан байгаа. Мүнөө тэдэ дурадхалнуудай үйлэдбэридэ үшөөл багаар нэбтэрүүлэгдэжэ байһаниие тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Абаһан уялгаяа дүүргэн, арадайнгаа ажахыда эд бараа элбэг ехээр үгэхын тулада эмхидхэлэй хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа, машина зэмсэгүүдые дүүрэн хүсэн соонь ашаглахаһаа эхилээд шэнэ технологи хэрэглэхэ хүрэтэр олон асуудалнуудые шиидхэхэ шухала. Эдэ зорилгонуудай бэелүүлэгдэхын хажуугаар хүдэлмэришэн бүхэн түрүүшүүлэй зэргэдэ гараха гэһэн хүсэлэнтэйгөөр ажаллаха ёһотой. Имагтал ажалай түрүүшүүл хэзэнашье үйлэдбэриин шэнэ нормо байгуулна, нүхэдтөө шэнэ амжалта туйлахадань туһална ха юм.

Жэлэй эсэс болотор тоотойхон үдэр үлэбэ, мүн КПСС-эй XX съезд ойртожо байна. Советскэ хүнүүдэй ажабайдалда ехэхэн событи болохо тус съездые ажалай шэнэ амжалтаар угтахын тулада предприяти бүхэнэй хүтэлбэрилэгшэд, партийна, профсоюзна организацинууд социалистическэ мүрысөөндэ хүдэлмэришэдые эдэбхитэйгээр хабаадуулжа, абаһан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ ябадал хангаха ёһотой.

Н. А. Булганинай, Н. С. Хрущевой Афганистанда ошоод байһан тухай

Н. А. Булганин, Н. С. Хрущев Афганистанай Премьер-Министр Мухаммед Даудтай хөөрэлдэбэ

КАБУЛ, декабриин 17. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Гэшүүн Н. С. Хрущев Афганистанай Премьер-Министр Мухаммед Даудтай декабриин 17-до хөөрэлдөө. Советско-афганска харилсаануудта хамаатай асуудалнуудаар, тэрэшэлэн уласхоорондын зарим асуудалнуудаар хөөрэлдөөнэй үедэ һанамжануудаа хэлсэһэн байна.

СССР-эй ба Афганистанай хоорондохи хани харилсаан хоёр оронoй арадуудай интересүүдтэ, тэрэшэлэн бүгэдэниитын эб найрамдал хангаха интересүүдтэ зохилдодог юм. Эдэ харилсаануудые саашадань хүгжөөлгэдэ туһалхаар Советскэ Правительствын, мүн Афганистанай Правительствын хүсэд шиидэнги байһаниинь хөөрэлдөөнэй үедэ элирээ.

Афганска талаһаа: Премьер-Министрын нэгэдэхи орлогшо Али Мухаммед, Премьер-Министрын орлогшо ба Гадаадын хэрэгүүдэй министр Мухаммед Наим, Москвада байдаг афганска посол Гулям Яхья Тарзи хөөрэлдөөнэй үедэ байлсаа.

Советскэ талаһаа: Гадаадын хэрэгүүдэй министрын нэгэдэхи орлогшо А. А. Громыко, Афганистанда байдаг советскэ посол М. В. Дектярь байлсаа.

Декабриин 16-да Кабулда болоһон обед дээрэ Афганистанай Премьер-Министр Мухаммед Даудай хэлэһэн үгэ

Та Дээдэ тушаалтад Маршал Булганин, господин Хрущев! Господинууд!

Та Дээдэ тушаалтын, господин Хрущевой, Таанарай хүндэтэ ханинарай эндэ ерэһэниие Афганистанай арадай ба правительствын зүгһөө үнэн сэдьхэлһээ амаршалнаб, Афганистанда ерэхэ уряалые хүлеэһэнэйтнай түлөө Афганистанай арадай ба тэрээнэй правительствын үнэн һайхан сэдьхэлэй баясхалангые энээхэн гайхамшагта үедэ элирхэйлэн мэдүүлхэ золтой байнаб.

Энэ үдэр хадаа Афганистан ба Советскэ Союзай агууехэ орон хоёрой хоорондохи хани ёһоной харилсаанай гайхамшагта үдэрнүүдэй нэгэниинь мүн, энэ үдэр тухай дурасхаал хоёр ороной хоорондохи хани ёһоной харилсаанай түүхэ дотор үлэхэ байна.

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союз Афганистанай эрхэ сүлөөгөө ба бэеэ даанхай байдалые туйлан олоходонь тэрээниие амаршалһан түрүүшын орон байгаа гэжэ, Октябрьска революциин һүүлээр Советскэ Союзтай дипломатическа харилсаа байгуулжа, уласхоорондын хани харилсаанай үндэһэ һуурииe табиһан түрүүшын орон хадаа Афганистан байгаа гэжэ Афганистан мартаагүй, хэзээшье мартахагүй.

Тэрэ үеһөө хойшо мүнөөдэр хүрэтэр сүлөөтэ эдэ хоёр ороной хоорондохи харилсаан бэе бэедээ этигэлсэдэг, һайн хүршэнэр байлгаһаа, үнэн сэдьхэлэй хани барисаатай, бэе бэедээ һайниие хүсэдэг, эб найрамдалда дуратай байлгаһаа үндэһэлнэ. Сагшье, уласхоорондын элдэб событинуудшье энэ харилсаае оройдоо хубилгаагүй.

Олониитынь ажабайдалай ондо ондоогоор байгуулагдаһан энэ хоёр ороной хоорондохи хани барисаан хадаа хани ёһоной харилсаатай байгаа һаа, элдэб системэтэй оронуудай амгалан ёһоор харилсан ажабайлгын эли тодо жэшээ боложо үгэнэ. Тэдээнэй хоорондохи харилсан ажаллалга хадаа хоёр ороной али алинайнь соёл гэгээрэлдэ ба ажана амгалан байдалда туһалдаг байна.

Афганистанай эрхэ сүлөөдэ дуратай арад энэ 38 жэлэй турша соо Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай туйлаһан амжалтануудаар хододоо омогорходог байгаа. Бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангаха тушаа танай ороной гаргажа байгаа бүхы оролдолго, мүн арадуудай хоорондоо бэе бэеэ ойлголсодог болохын тулада өөһэдынгөө айлшалгын үедэ Танай, господин Булганин, Танай хүндэтэ ханинарай, илангаяа господин Хрущевой гаргажа ябаһан хүсэлэлгэ хадаа мүнөө тэмдэглэгдэхэ зэргэтэй байна.

Үргэн ехэ Инди дотор удаан айлшалһанай һүүлээр манай хүндэтэ айлшад манай эртэ урданай, хадын үндэртэхи столицада ерэбэ. Мүнөө үбэлэй хүйтэн һалхинай үлеэжэ байһаниинь, энэ үедэ оронoймнай гоё һайхан шэмэглэлгүй байһаниинь гэмшэлтэй. Гэбэшье, Афганистанай арадай инаг халуун дуралалай охиниинь үбэлэй хүйтэниие ба байгаалиин хэрзэгы шэрүүниие зарим тэды зөөлэрүүлхэ байна. Манай ханинар Азиин центртэ оршодог энэ орон доторхи өөһэдынгөө үнэн ханинарай гэрнүүдтэ орходоо ая дуран соогоо айлшалха байна, энэ ороной эрхэ сүлөөдэ дуратай арад өөрынгөө сүлөөе эгээ үнэтэ зүйл, баялиг мүн гэжэ тоолодог юм.

Өөрынгөө эрхэ сүлөөһөө ба ажана һайн байдалһаа ондоо зорилго табидаггүй Афганистанай арад бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай сахигдахые ехээр хүсэнэ, дэлхэй дээрэ амгалан байгаа һаа, эхэ оронoймнай эрхэ сүлөөгэй ба һалбаран мандалгын эгээ ехэ найдабари мүн гэжэ тоолоно. Энээниие баримталан, Афганистан нейтралитет баримталха политикые, үни удаан жэлнүүдэй туршада ябуулаа, бүхы хани ба хүршэ оронуудтаяа барисаа холбоо байгуулхаар, өөрынгөө ороной ажана һайн байхын, һалбаран хүгжэхын тулада тэдэнэртэй харилсан ажаллахаар хэзээдэ бэлэн байдаг байгаа.

Өөрынгөө ороной интересүүдһээ гадна, мүн бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай мандаха ба тэрээнэй хүршэнэрэй, ханинарай зол жаргалтай байха ябадалда политикынгаа туһалжа байһанда Афганистан этигэнэ. Тиимэһээ тэрээнэй политикые эб найрамдалда дуратай орон бүхэн һайшааха байха гэжэ найдагдана.

Афганистан болбол арадуудай ахадүүгэй ба эрхэ сүлөөгэй идеяе, ямаршье нацын өөрыгөө тодорхойлхо эрхые бүхы ушарнуудта, уласхоорондын бүхы конференцинүүд дээрэ дэмжэдэг байгаа. Тэрэ хадаа үгөөрөө хэлэхэһээ гадна, оронуудай тэгшэ эрхэтэй ба бэеэ даанхай байлгые хүндэлхэ гээшэ бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангаха гансахан лэ зэбсэг мүн гэжэ бодотоор тоолодог байгаа.

Та Дээдэ тушаалтад господин Булганин, господин Хрущев, хүндэтэ господинууд!

Энэ үгэ хэлэжэ байхадаа Афганистан Советскэ Союз хоёрой хоорондохи экономическа болон худалдаа наймаанай харилсаа холбооe үргэдхэхэ зорилгоор һүүлэй жэлнүүдэй туршада үнгэргэгдэһэн хэмжээ-ябуулганууд тушаа Афганистанай правительствын ба арадай баяр һайшаалые элирхэйлнэб.

Экономическа харилсан ажаллалгын эсэстэ энэ харилсан ажаллалгаяа саашадань хүгжөөхэ үндэһэ һуури байгуулагдажа, хоёр ороной хоорондохи хани ёһоной ба үнэн сэдьхэлэй харилсаае бэхижүүлгэдэ туһалха байха гэжэ найданаб.

Афганистанай правительство хадаа материальна ба культурна хүгжэлтэһөө, мүн тэрэшэлэн ороной байгаалиин баялигуудые ашаглахаһаа, өөрынгөө арадай ажана амгалан байдалые дэбжээхэһээ ондоо зорилгогүй юм. Энэ зам дээрэ Афганистан болбол хани барисаата, хүгжэлтэ ехэтэй оронуудһаа үгтэдэг туһаламжые, хэрбээ энэ туһаламжын политическэ уялгатай холбоотой бэшэ байгаа һаань, ехэ баяртайгаар абадаг байгаа, саашадаашье абаха байна.

Та Дээдэ тушаалтад господин Булганин, господин Хрущев, хүндэтэ ханинар!

Үгынгөө түгэсхэлдэ Афганистанай правительствын ба арадай зүгһөө манай хүндэтэ айлшадта, Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай агууехэ арадта, мүн Советскэ правительствода һайн һайханиие үнэн сэдьхэлһээ хүсэхыемни, агууехэ Түрүүлэгшэ ба Советскэ Союзай элитэ тэмсэлшэ Маршал Ворошиловта, хүндэтэ айлшадта элүүр энхые, зол жаргалые хүсэхыемни, Афганистан Советскэ Союз хоёрой хоорондохи хани ёһоной харилсаанай бэхижэхыень, бидэнэрэй ниитын ехэ ба эсэсэй зорилгын бэелхыень—бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай бэхижэхыень хүсэжэ байһанаа мэдүүлхыемни зүбшөөгыт.

Декабриин 16-да Кабулда болоһон обед дээрэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганинай хэлэһэн үгэ

Та Дээдэ тушаалта господин Премьер-Министр!

Господинууд!

Советскэ Союзтай хани харилсаатай Афганистанда ерэхые уриһанайнь түлөө, хани халуунаар ба хүндэтэйгөөр угтаһанайнь түлөө Афганистанай Королевскэ Правительствода бидэнэр баясхалан хүргэнэбди.

Советскэ Союзай ба Афганистанай хоорондохи олон жэлэй хани барисаан советскэ гүрэнэй тогтоһон ба Афганистанай бэеэ даанхай болоһон сагһаа хойшонхи бүхы үе соо бата бэхи байһанаа харуулаа. Энэ хани барисаан хүгжэлтынгөө бүхы шатада улам саашадаа бэхижэһэн байгаа. Энэнь Афганистанда, мүн Советскэ Союзда ашатай туһатай байһан юм. Манай оронуудай хоорондоо хүршэ ёһоной ба хани һайн харилсаатай байһан ябадалые бидэнэр мүнөө тон ехэ баяртайгаар тэмдэглэнэбди.

1921 оной февралиин 28-да баталагдаһан Советско-Афганска Договор, нейтралитет ба бэе бэедээ добтололсохогүй тухай 1931 оной июниин 24-дэ баталагдаһан Договор манай оронуудай хоорондохи хани ёһоной харилсаа бэхижүүлхэ хэрэгтэ шухала удхашанартай байгаа.

Алишье таладаа ашагтай туһатай байхаар экономическа талаар харилсан ажаллалгада манай харилсаанууд үндэһэлдэг юм. Энэнь юун дээрэһээ харагданаб гэхэдэ, Советскэ Союзай ба Афганистанай хоорондо худалдаа наймаанай харилсаан хүгжөөгдэнэ. Иимэ харилсаа хүгжөөлгэдэ худалдаа наймаан ба түлөөһэн тухай 1950 ондо баталагдаһан Советско-Афганска Хэлсээн туһалдаг байна.

Транзитна асуудалаар Советско-Афганска Хэлсээн мүнөө жэлдэ баталагдаа. Энэ хэлсээн Афганистанай гадаадын-худалдаа наймаанай холбоо барисаа хүгжөөлгэдэ ба тэрэнэй экономическа талаараа бэеэ даанхай байлгые бэхижүүлгэдэ шухала удхашанартай юм. Энэ хэлсээн гадаадын дэлгүүр дээрэ гаража наймаа хэхэ үргэн арга боломжо афганска купецүүдтэ олгоно.

Советскэ Союз хадаа Афганистантай харилсаа байгуулхадаа бэе бэеынгээ территориальна бүрин бүтэн байлгые ба бэеэ даанхай байдалые хүндэлэлсэхэ, дотоодынгоо хэрэгүүдтэ хамааралсахагүй, тэгшэ эрхэтэйгээр ба алишье таладаа ашагтай туһатайгаар, эбтэйгээр ажабайха ба экономическа талаар харилсан ажаллаха ёһо гуримуудые хододоо баримталдаг байһан ба саашадаашье баримталха байна.

Маанадай ба Афганистанай хүтэлбэрилхы ажал-ябуулагшадай нюурааараа уулзажа тогтооһон холбоо барисаан советско-афганска харилсаае саашадань хүгжөөлгэдэ ба бэхижүүлгэдэ туһалха гэжэ бидэнэр найданабди. Хоёр орондоо хамаатай асуудалнуудаар һанамжануудаа хөөрэлдэлгэмнай манай оронуудай хоорондохи холбоо барисаае бүхы талаарнь үргэнөөр хүгжөөхые алишье талын хүсэжэ байһые элирүүлээ.

Колониальна ёһо гуримда эсэргүүсэн Азиин ба Африкын арадуудай бодожо, национальна бэеэ даанхай байдалаа дайлан абаха ба бэхижүүлхэ хэрэгтэ һүүлэй жэлнүүдтэ ехэ амжалта туйлаһыень баяртайгаар тэмдэглэхээр байна. Гэбэшье, сүлөөрһэн арадуудта өөһэдтөө таатай ёһо гурим баадхахын тулада колонизаторнууд шэнэ оршон байдалда бүхы юумэ хэдэг байна.

Азиин болон Африкын зарим оронуудые договорнууд болон хэлсээнүүдтэ оруулжа, эб найрамдалда болон арадуудай аюулгүй байдалда эсэргүүгээр шэглүүлэгдэһэн сэрэгэй эзэрхэг түримхэй бүлэглэлнүүдтэ тэдэниие хабаадуулхые эрмэлзэхэ зуураа, мүнөө тэдэнэр өөһэдынгөө колониальна политикые али болохоор далдалан нюудаг байна.

Колониализмын ямаршье янзаар үзэгдэбэл, тэрэниие Советскэ Союз хододоо буруушаадаг байһан юм. Азиин ба Африкын арадуудай национальна бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэлдэ бидэнэр талархалтайгаар хандадаг байнабди. Энээн тухайгаа бидэнэр хэзээдэшье нюудаггүй байгаабди, нюухашьегүйбди.

Афганистанай бэеэ даанхай, эб найрамдалда дуратай гадаадын политикые Советскэ Союз үндэрөөр сэгнэнэ, бүлэглэлнүүдые байгуулха политикые тэрэнэй буруушаадаг байһые, хүршэнэртээ болон бүхы гүрэнүүдтэй хани харилсаатай байха тэрэнэй эрмэлзэлгые үндэрөөр сэгнэнэ.

Пуштунистан тухай асуудал шиидхэлгээр Афганистанай баримталдаг политикада бидэнэр талархалтайгаар ханданабди. Пуштунистан тухай асуудалые зүбөөр шиидхэхые Советскэ Союз хүсэнэ. Пуштунистанда һуудаг арадуудай шухала интересүүдые хараадаа абангүйгөөр энэ асуудалые зүбөөр шиидхэхэ аргагүй.

Эб найрамдал аршалан хамгаалхые бүхы оронуудай арадууд эрмэлзэн хүсэнэ. Нейтралитедэй ба бүлэглэлнүүдтэ хабаадалсахагүй гэһэн политика арадуудай аюулгүй байдал хангаха, тэдэнэй национальна бэеэ даанхай байдалые хангаха интересүүдтэ һайнаар зохилдохоһоо гадна, эб найрамдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ туһалха байна гэжэ бидэнэр найданабди.

Эб найрамдалые аршалан хамгаалхын ба бэхижүүлхын түлөө тэмсэхэ талаар өөрынгөө оролдолгые Афганистанай правительство үргэлжэлүүлхэ бэзэ гэжэ найдажа байһанаа бидэнэр элиишэлэн мэдүүлнэбди.

Афганистанай Дээдэ тушаалта королиин элүүр мэндэ байхые бидэнэр хүсэнэбди.

Советскэ Союзай ба Афганистанай хоорондохи хани барисаан бэхижэжэ ба хүгжэжэ байг лэ.

Бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал ба арадуудай аюулгүй байдал мандаха болтогой!

[Н]. Булганинда Индиин Премьер-Министр [г-н] Джавахарлал Неругэй эльгээһэн бэшэг

[Нэ]гэдэмэл Нацануудай Организацида Советскэ Союзай үүсхэлээр ...э гэшүүнэй абтаһые би мүнөөдэр мэдэжэ, ехээр баясааб. Нэгэдэ...[На]цануудай Организацида түлөөлэгдэхэ ябадалдань олон гүрэнүүд...өө хүрэтэр һаад ушаруулжа байһан бэрхэшээлһээ Нэгэдэмэл На...ай Организацида байдаг Танай Түлөөлэгшын сэсэн мэргэн ба үрэ ...алхам хэһэнэй ашаар гараха арга олгогдоһонтойнь дашарамдуу...ниие амаршалхыемни зүбшөөгыт. Организацида мүнөө оронгүй оронууд удахагүй тэрээндэ абтаха, мүн Нэгэдэмэл Нацануудай ...зацида Хитадай Арадай Республика хуулита һууриияа эзэлхэ бэзэ ... найданаб.

Джавахарлал НЕРУ.

[Н]. А. Булганинда Цейлоной Премьер-Министр г-н Джон Коталавалын эльгээһэн телеграмма

[Нэ]гэдэмэл Нацануудай Организацида Цейлоной орохо ябадал хүн...гэдэ танай делегациин дүүргэһэн тэрэ үүргын түлөө Цейлоной ...тельствын ба арадай зүгһөө Танда манай хани халуун баясхалан ...б. Дэлхэйн нацануудай дунда өөрынгөө һууриие эзэлхэ аргатай ...ндоо бидэнэй ехээр баясажа байһамнай сохомтой. ООН-до шэнэ ...ые абаха асуудалай удаан саг соо гуримшуулагдаагүй байһан ...эсэй эсэстэ шиидхэгдэхэ аргатай болоһон энэ баримта бүгэдэнии...асуулна гэжэ бидэнэр мүн лэ тоолонобди.

...най Правительствын бидэниие дэмжэһэнэй түлөө бидэнэр ехээр ...абди.

Н. А. Булганинда, Н. С. Хрущевто Индиин Премьер-Министр г-н Джавахарлал Неругэй эльгээһэн бэшэг

Манай оронһоо бусахадаа хилэ дээрэһээ намда эльгээһэн бэшэгэйтнай түлөө Таанадта гүнзэгы ехэ баясхалан хүргэнэб. Таанадай Инди соогуур аяншалга түүхэтэ ушар болохо байһан туладаа, манай арадай оюун ухаанда мартагдашагүйгөөр хадуугдан үлэхэ байна. Таанадай манайда айлшалха үедөө нягта холбоо байгуулаад, түргөөр бусаашаһыетнай ехээр шаналаабди. Тиигэбэшье, маанадай нюурааараа уулзажа байгуулһан хани барисаан, мүн манай гүрэнүүдэй хоорондохи хани барисаан улам саашадаа үргажа, бүхы дэлхэй дээрэхи эб найрамдалай ба харилсан ажаллалгын агууехэ хэрэгтэ туһатай ехэ үрэ үгэхэ бэзэ гэжэ бидэнэр найданабди.

Арадайнгаа зүгһөө, мүн өөрынгөө зүгһөө Таанадта эгээн лэ һайн юумые хүсэнэб.

Джавахарлал НЕРУ.

Хүдөө ажахые хүтэлбэрилгэ һайжаруулха

☆☆

Бурят-Монголой АССР-эй партийна, советскэ, хүдөө ажахын органуудай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөнһөө

☆☆☆

КПСС-эй айкомуудай нэгэдэхи секретарьнуудай, аймгүйсэдкомуудай түрүүлэгшэнэрэй зүблөөн зарим МТС-үүдэй директорнүүдэй, главна мэргэжэлтэдэй хабаадалгатайгаар боложо үнгэрбэ. «Республикын колхозууд болон совхозуудай хүдөө ажахын жэлэй зарим дүнгүүд, 1956 ондо баян ургаса ургуулха, малай үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэхэ тухай» республикын Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Дроздовой элидхэл зүблөөндэ хабаадагшад шагнаад, зүбшэн хэлсээ.

Хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудые эрид хүгжөөн дэбжээхэ тухай партиин Центральна Комитедэй гаргаһан сентябрьска, январска Пленумүүдэй тогтоолнуудые бодотоор бэелүүлэн, колхозууд болон совхозуудай ажахые дэбжээхэ талаар республикын партийна организацинууд энэ жэлдэ зарим тэды амжалта туйлаа гэжэ элидхэлшэ ба үгэ хэлэгшэд тэмдэглээ. Мүнөө жэлдэ республикын түрүү колхозууд, бригаданууд ороолһото культурануудай бараг ургаса абаа. Жэшээнь, Түнхэнэй аймагай колхозууд ороолһото культурануудай баян ургаса абажа, хэмжээ-ябуулгануудаар хараалагдаһан түсэбөө дүүргээ. Мүн бусадшье аймагуудай түрүү колхозууд, жэшээнь, Кабанскын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ, Зэдын аймагай «Коммунизм», Кударын аймагай Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозууд ороолһо таряа ехээр ургуулжа, хэмжээ-ябуулгаар хараалһан түсэбөө дүүргэжэ шадаа. Урда жэлнүүдэйхидэ орходоо малай ашаг шэмэ, илангаяа һү, ноолһо абалга горьтойгоор ехэдээ. Энээнэй ашаар республикын колхозууд болон совхозууд энэ жэлдэ малажалай продуктнуудые гүрэндэ тушааха, худалдаха түсэбөө сүм дүүргэһэн байна. Нёдондо жэлэйхидэ орходоо 4412 центнер ноолһон, 41.880 центнер һүн гүрэндэ үлүү ехээр тушаагдаа.

Аймагуудай партийна организацинууд Парти, Правительствын шиидхэбэринүүдые бодотоор бэелүүлхын түлөө тэмсэн, олониитын дунда политическэ, эмхидхэлэй хүдэлмэри һайжаруулаа, колхозууд, МТС-үүд болон совхозуудые һайнаар, тодорхойгоор хүтэлбэрилдэг болоо гэжэ эдэ баримтанууд харуулна.

Түсэблэлгын шэнэ гурим хадаа хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудые хүгжөөн дэбжээхэ хизааргүй ехэ арга боломжын бии байһые элирүүлээ, колхознигуудай үүсхэл эдэбхи улам бадаруулаа. Колхознигууд, механизаторнууд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд түсэблэлгын шэнэ гуримай ёһоор ажахыгаа хүгжөөхэ хэмжээ-ябуулга зохёоһон байна. Мүнөө жэлдэ республикын колхозууд болон совхозууд түбхын түрүүндэ ороолһо таряа ехээр ургуулхаар хараалһан байгаа, тэрэ тоодо манай эндэхи байдалда шэнэ культура — кукуруза ехээр таригдаа. Түрүүшын жэлэй дүй дүршэл дээрэһээ харахада, манай эндэ энэ культура баян ургаса үгэхэ байна. Түрүү колхозууд, звенонууд кукурузын баян ургаса абаа. Жэшээнь, Кабанскын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз 16 гектарһаа га бүриин 356 центнер кукурузын ногоо абаа. Мүн Зэдын аймагай «Коммунизм» колхоз энэ культурын һайн ургаса абаа юм. Иимэ жэшээнүүд олон. Теэд мүнөө жэлдэ энэ культура тарижа ургуулха заабари хазагайруулагдаһанай гэмээр бүхы дээрээ һайн ургаса абтаагүй.

Хүдөө ажахын культурануудай ургаса дээшэлүүлхын түлөө партийна, советскэ, хүдөө ажахын органууд мүнөө жэлдэ муугаар тэмсээ гэжэ элидхэлшэ, үгэ хэлэгшэд тусгаар тэмдэглээ. Республикын олонхи колхозууд ороолһото культурануудай һайн ургаса абажа шадаагүй ушар энээниие гэршэлнэ гэжэ зүблөөндэ хабаадагшад, элидхэлшэ хэлэбэ. Энээнэй гол шалтагаан юуб гэхэдэ, газартаряаланай культура дээшэлүүлэгдэнэгүй, агротехническэ заабари хазагайруулагдана, хүрэхэ хэмжээтэйгээр пар бэлэдхэгдэнэгүй.

Мүн энээнтэй хамта ниитын малда тэжээлэй база байгуулха асуудал шиидхэгдэнэгүй. Сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ хүдэлмэри мүртэйгөөр ябуулагданагүй. Энээнэй гэмээр мүнөө жэлдэ республика дотор дунда зэргээр гектар бүриһөө оройдоол 5,4 центнер үбһэн абтаа. Саашадаа сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ, тэжээлэй культурануудые, түбхын түрүүндэ кукуруза, зелёнко болохо овёс таридаг болохо ёһотойбди. Тиигээ хадаа малай ашаг шэмэ дээшэлүүлжэ шадаха байнабди. Энэ асуудал заатагүй шиидхэхэ шухала гэжэ зүблөөндэ хабаадагшад тэмдэглэбэ.

Хүдөө ажахын культурануудай, мүн сабшалангай ургаса дээшэлүүлхын тулада бүхы арга боломжоёо хэрэглэхэ, үбэлэй агротехническэ хэмжээ-ябуулга бэелүүлхэ, трактор, машинануудые һайн шанартайгаар заһабарилха шухала. Теэд мүнөө энэ хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байна. Хэжэнгын, Ториин болон бусад зарим аймагуудта энэ хүдэлмэри муу.

— Баян ургаса абахын тулада газарай хүрьһэндэ шииг нойто бариха хүдэлмэри ябуулха, уһалууриин системэнүүдэй хүдэлмэри эрид һайжаруулха хэрэгтэй, — гэжэ Хэжэнгын МТС-эй директор нүхэр Тюменцев, Иволгын МТС-эй главна агроном нүхэр Братущенко гэгшэд хэлэбэ. Гол горхоной уһа шэргээхэгүйн тулада модо отололго гуримшуулха, голой эхинэй модо үлөөхэ ёһотой гэһэн дурадхал эдэнэр оруулаа.

Манай республикын малажалай гол һалбари хони үсхэбэрилгэ болоно. Энэ жэлдэ колхозууд хони үсхэбэрилхэ түсэбөө 89,9 процент дүүргээ. Миин лэ хоёр аймагууд (Хэжэнгын, Байкало-Кударын аймагууд), 67 колхозууд хони үсхэбэрилхэ түсэбөө дүүргээ. Илангаяа Заиграйн, Яруунын, Бичурын, Кяхтын, Сэлэнгын аймагуудай колхозууд хонии үсхэбэрилгөөр ехэ гээгдэлтэй байна. Энээнэй гол шалтагаан хадаа хонид олооро һубайрна. Энэ жэлдэ хонидой һубайрһанай гэмээр аяар 100 мянган хурьган дутуу абтаа. Хонидой һубайралгые болюулхын тулада эрид шууд хэмжээнүүд абтаагүй. Мүнөөшье декабриин 1-нэй мэдээгээр 120 мянган эхэ хонид ороондо оруулагдаагүй байһаар. Хони үсхэбэрилгэдэхи энэ, мүн бусад олон дутагдалнуудые усадхажа, ерэхэ жэлдэ, энэ һалбариие хүгжөөлгөөр эрид хубилалта хэхэ ёһотойбди гэжэ үгэ хэлэгшэд — КПСС-эй Зэдын айкомой секретарь нүхэр Жёлтый, нүхэр Тюменцев (Хэжэнгын МТС), КПСС-эй Сэлэнгын айкомой секретарь нүхэр Банрбиликтуев гэгшэд хэлээ.

Һайн шанартай ноолһо ехээр абахын түлөө тэмсэхэтэеэ хамта хонидой мяха ехээр абахын тулада оролдохо ёһотойбди. Энэ жэлдэ абтаһан мяханай оройдоо 19,2 процентнь хониной мяхан байгаа. Мүн энээнтэй хамта мяха абалгаар мүнөө жэлдэ ехэ гээгдэлтэй байнабди гэжэ элидхэлшэ, үгэ хэлэгшэд тэмдэглээ. Илангаяа гахай шахаха хүдэлмэри аргагүй муугаар эмхидхэгдэнхэй. 1956 ондо мүнөө жэлэйхиһээ гахайн мяха гурба дахин ехээр абаха зорилготойбди. Тиихын тулада гахай олоор шахаха хүдэлмэри эмхидхэхэ хэрэгтэй.

Малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхэ хэрэгтэ зүблөөндэ хабаадагшад тусгаар анхаралаа хандуулаа. Үбэлэй сагта малай харууһа һайжаруулхын тулада үбһэ тэжээлээ бэлэдхэн буйлуулжа малда эдюулхэ шухала байһые элидхэлшэ, зүблөөндэ хабаадагшад хэлэһэн байна.

— Үбһэ тэжээлээр тиимэ ехэ бэшэбди, — гэжэ Ехэ-Куналейн МТС-эй директор нүхэр Юринский хэлэбэ.—Тиигэбэшье үбэлжэлгые барагаар үнгэргэжэ шадахал байхабди. Бии байһан үбһэ тэжээлээ буйлуулжа малда үгэнэбди. Манай МТС-эй колхозууд ажахын энэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 1700 литр һү һааха уялга абаад, Итанцын МТС-эй колхозуудые мүрысөөндэ уряа. Манай колхознигууд, механизаторнууд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд хэлэһэн үгэдөө хүрэжэ шадаха байха гэжэ нүхэр Юринский хэлэбэ.

Хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудые хүгжөөхэ хизааргүй ехэ арга боломжо бии. Энээниие түрүү ажахынуудай, түрүү хүнүүдэй дүй дүршэл гэршэлэн харуулна гэжэ зүблөөндэ хабаадагшад хэлэбэ. Энээниие иимэ баримта дээрэһээ харуулжа боломоор. Тон адли эрхэ байдалда байһан Түнхэнэй аймагай хоёр колхозуудые абаад үзэе. Калининай нэрэмжэтэ, «Путь Ленина» колхозууд энэ жэлдэ адлихан байдалда байгаад хоёр ондоо ургаса абаа: түрүүшынхинь гектар бүриһөө 12,2 центнер таряа, 125 центнер хартаабха, 163 центнер овощь, 120 центнер тэжээлэй культурануудай ургаса, 125 центнер кукуруза абахадань, хоёрдохинь гектар бүриин 9,4 центнер таряа, 33 центнер хартаабха, 46 центнер овощь, 17 центнер тэжээлэй культурануудай ургаса, 17 центнер кукуруза абаа. Юундэ иимэ юумэн болооб гэхэдэ, «Путь Ленина» колхозой хүтэлбэрилэгшэд олониитын дунда эмхидхэлэй хүдэлмэри муугаар ябуулаа.

Энэ жэлдэ һү ехээр һааһан, ноолһо ехээр хайшалһан, ороолһо таряа, кукуруза элбэг ехээр абаһан түрүүшүүл олон. Эдэнэр тусгаар һайн эрхэ байдалда байгаад, иимэ юумэ туйлаа бэшэ юм. Түрүүшүүлэй дүй дүршэлые үргэнөөр нэбтэрүүлхэ ёһотойбди гэжэ зүблөөндэ хабаадагшад хэлээ. Партийна, советскэ организацинууд наукын, түрүү дүй дүршэлэй туйлалта үргэнөөр дэлгэрүүлхэ хүдэлмэри ябуулха ёһотой.

Хүдөө ажахын научно-шэнжэлэлгын эмхи зургаануудай хүдэлмэриие һайжаруулха, колхозуудай ажалда дүтэлүүлхэ, таряанажалай, малажалай гол шухала асуудалнуудые шиидхэхэ хэрэгтэ зорюулха ёһотой гэжэ үгэ хэлэгшэд онсо тэмдэглээ.

Зүблөөндэ хабаадагшад гол анхаралаа машинно-тракторна станцинуудай хүдэлмэриие һайжаруулха хэрэгтэ хандуулһан байна. Жэлһээ жэл бүри МТС-үүд шэнэ техникэ олоор абана, ехэ мүнгэ зөөри капитальна барилгада гаргашална. Гансахан 1955 ондо республикын МТС-үүд 535 трактор (15 хүсэтэй), ороолһото культурануудай 145, силос хуряаха 40 комбайн болон хүдөө ажахын бусад олон машинануудые абаһан байха юм. 1954—1955 онуудай туршада 30.370 мянган түхэриг капитальна барилгада гаргашалагдаа.

Кабанскын, Темлюйскэ, Ехэ-Кударын, Сэлэнгын МТС-үүд трактор, машинануудаа һайнаар ашаглажа, условно трактор бүхэнөөр 702—829 гектар зөөлэн хахалалга хэһэн ба муу бэшэ ургаса абаһан байна. Түрүү трактористнууд, комбайнернууд бүри һайн амжалта харуулаа. Жэшээнь, Түнхэнэй МТС-эй тракторист нүхэр Кобелев сезон соо 1988 гектар условно хахалалга хэһэн байна. Түрүү комбайнернууд Михаханов (Бага-Куналейн МТС), Сумский (Кабанскын МТС), Ковалевский (Селендумын МТС) болон бусад 638—1017 гектар ороолһото культурануудай ургаса хуряаһан, үдэр бүри 30—35 гектар хадаһан байна.

Гэбэшье, элидхэлшэ болон үгэ хэлэгшэд МТС-үүдэй хүдэлмэриин хангалтагүй байһые тэмдэглээ. Юуб гэхэдэ, республикын МТС-үүд жэлэйнгээ түсэбые бүхы дээрээ 92 процент дүүргэһэн, условно трактор бүхэнөөр 636,5 гектар хахалһан байна. Бүхы хахалагдаһан парай хахадынь агротехническэ болзорһоо гээгдэжэ дүүргэгдээ. Илангаяа малай фермэнүүдые механизацилха, колхозуудта барилга бариха түсэбөө МТС-үүд арайхан гэжэ 55—60 процент дүүргэһэн байна.

Республикын МТС-үүд малажал хүгжөөхэ хэрэгтэ һаналаа багаар табина гэжэ хэлэгдэбэ. Курумканай аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Гармаев үгэ хэлэхэ зуураа, Баргажанай МТС-эй хүтэлбэрилэгшэдэй малажалда анхаралаа тон багаар табидагые, урдынгаа янзаар тэдэнэрэй хүдэлжэ байһые шүүмжэлбэ.

— Хэрбээ МТС-үүдтэ тракторна бригадануудай бригадирнуудаар бэрхэ механизаторнуудые табяа һаа, участково механигууд хэрэгшэгүй байгаа,—гэжэ хүдөө ажахын министрын орлогшо нүхэр Ламброзо хэлэбэ. Тракторна бригадын бригадирнуудые һургаха 2 жэлэй һургуулиин хэрэгтэй байһан тухай дурадхал тэрэ оруулаа. Мүн нүхэр Ламброзо трактор машинануудые түхэреэн жэл соо хүдэлгэхэ, заһабарилха хэрэгые бэелүүлхэ тушаа һаад ушаруулдаг баримтанууд тухай тоггожо хэлэбэ.

МТС-үүдэй хүдэлмэридэ бии байһан дутагдалнууд мүн республикын Хүдөө ажахын министерствын муугаар хүдэлмэрилһэнһөө болоно гэжэ хэдэн үгэ хэлэгшэд тэмдэглээ.

Бага-Куналейн МТС-эй директор нүхэр Лобсанов трактористнуудай түлбэриин ёһотой һайнаар үшөөл гуримшуулагдаагүй байһан тушаа тогтобо. Юуб гэхэдэ, полевой хүдэлмэридэ ябаһан тракторист малай фермэ шадарай хүдэлмэри хэһэн тракторист хоёр ондо ондоо түлбэри абана. Нэгэниинь ажалта үдэр, нүгөөдэнь мүнгэ абана. Энэ хадаа трактористнуудые урмашуулха ябадалда туһалдаггүй байна.

Колхозуудта табигдаһан түсэбүүдэй олон ушарта дүүргэгдээгүй үлэһэн баримтанууд хадаа нэн түрүүн МТС-үүдэй зүгһөө хиналта, туһаламжа бага үзүүлэгдэһэнһээ болоо. МТС-эй дэргэдэхи совет саг сагтаа зарлагдажа, баталагдаһан түсэбүүдэй дүүргэлтэ тухай зүбшэжэ байха аад, тэрэ хаа яа, өөдэгүйгөөр үнгэрдэг. МТС-эй дирекциин зүгһөө колхозуудые хүтэлбэрилэлгые һайжаруулхын тула МТС-эй дэргэдэхи соведэй үүргые дээшэлүүлхэ хэрэгтэй болоо гэжэ Кударын аймагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Хороших тэмдэглэбэ.

Түрүү аймагуудай, колхозуудай, МТС-үүдэй хажуугаар нилээд олон гээгдэнги аймагууд, колхозууд бии байна. Тэдэ ажахынуудые түрүүшүүлэй зэргэдэ гаргаха гээшэ тон шухала асуудал болоод байна. Энээн тушаа партиин Заиграйн айкомой секретарь нүхэр Петров хэлээ. Заиграйн аймаг 1935 онһоо хойшо хүдөө ажахынгаа талаар өөдтэй ехэ хубилалта туйлаагүй, нэгэ хэмжээндэ байна гэжэ хэлэхэдэ алдуу болохогүй. Теэд энэ аймагай гээгдэнги байһан шалтагаание элирүүлжэ, бодото туһаламжа хүргэхын түлөө республикын хүтэлбэрилхы эмхи зургаанууд нэгэтэшье оролдоогүй. Мүнөө үедэ аймагай зургаан колхоздо адуу малай зүбөөр үсхэбэрилэгдөөгүй дээрэһээ гүрэндэ тушааха бэеэ хүсэһэн малгүй болошоһон байна. Гадна 20 мянган гектар талмай шугы бургааһанда дарагдашоод, эдлүүрилэгдэнэгүй. Саашадаа энэ газарые заатагүй эдлүүрилхэ хэрэгтэй. Тиимэһээ бодото туһаламжа, шугы бургааһа отолхо машина зэбсэгүүд хэрэгтэй байна гэжэ нүхэр Петров хэлээ.

Ажахын байгуулалтада амжалта туйлаха хэрэг хадаа партийна организацинуудай эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэриһөө үндэһэ абадаг гээшэ гэжэ зүблөөн дээрэ хэлсэгдээ. Һүүлэй үедэ республикын нютагуудтахи партийна организацинууд хүдөө ажахые хүтэлбэрилгэеэ зарим тэдысэ һайжаруулһан байна.

Тиигэбэшье, колхозой ажахые урдынхидаал адли албан хойрогоор, хайша хэрэгээр, саарһа бэшэлгэ олоор гарган хүтэлбэрилдэг заншалаа орхёогүй партийна комитедүүд бии байна. Зүблөөн дээрэ нэгэ иимэ жэшээ харуулагдаа. Ториин аймагай колхоз бүхэндэ дунда зэргээр партийна, советскэ 4—5 хүтэлбэрилэгшэд хүртэнэ. Тиимэһээ партиин айком колхоз бүхэнэй экономикые гүнзэгыгөөр шудалжа, арга боломжонуудыень элирүүлжэ, колхознигуудта бодото туһаламжа хүргэжэ, тэдэниие түрүү ажахы болгохо аргатай байгаа гэжэ хэнэйшье һанамаар. Теэд бодото дээрээ тад ондоо. Ториин аймагай колхозууд ехэхэн гээгдэлдэ оронхой. Малһаа ашаг шэмэ абаха, хүдөө ажахын культурануудай ургаса абаха түсэбөө дүүргээгүй байшоо. Мүнөө үедэ малай үбэлжэлгые һайнаар үнгэргэхэ, ерэхэ жэлэй тарилгада бэлэдхэхэ хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байна. Энээнэй гол шалтагаан хадаа партийна, советскэ хүтэлбэрилэгшэд колхозуудта эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэри ябуулжа, колхозой хүтэлбэрилэгшэдтэ бодото туһаламжа хүргэхын орондо миил юрэнхы заабари үгөөд лэ ябашадаг юм. Иимэ халирхайгаар ажалладаг партийна, советскэ хүтэлбэрилэгшэд бусадшье аймагуудта бии байна. Заабари, захяа үгэдэг хүнүүд яһала олон, теэд тэрэниие ажал дээрэ бэелүүлхын түлөө колхознигуудай дунда эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэри ябуулдаг хүнүүд тон үсөөн гэжэ зүблөөндэ хабаадагшад тэмдэглэбэ.

Колхозуудые хүтэлбэрилхы кадраар улам бэхижүүлхэ асуудалда республиканска зүблөөн ехэхэн анхарал хандуулба. Һүүлэй хоёр жэлэй туршада городууд болон промышленна предприятинуудһаа 182 хүн колхозой түрүүлэгшээр, 291 хүн зоотехнигээр, 397 хүн агрономуудаар эльгээгдэжэ, гадна 1532 бүлэ колхозуудта хүдэлхөөр нүүжэ ошоһон байна. Энэ болбол колхозой хүтэлбэриие һайжаруулха хэрэгтэ ехэхэн туһаламжа болоожо үгөө. Тиигэбэшье, колхозой хүтэлбэридэ, илангаяа бригадирнуудаар, фермэнүүдые даагшадаар, партийна организацинуудай секретарьнуудаар эрдэм багатай, харюусалгагүй хүнүүд үшөөл олон бии байна. Тиимэһээ колхоздо хүдэлмэрилхөөр эмхидхэлэй дүй дүршэлтэй, партийна хүдэлмэри мэдэхэ хүнүүдые эльгээхэ шухала гэжэ олон нүхэд хэлэһэн байна.

Элидхэлшэ болон үгэ хэлэгшэд аймагай болон колхозой хүтэлбэрилхы кадрнуудай дунда экономическа һуралсал эмхидхэхэ тушаа ехэхэн анхарал табяа. Партиин Байкало-Кударын айкомой секретарь нүхэр Коновалов, Кударын аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Хороших гэгшэд аймаг соогоо хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй дунда экономическа һуралсал хайшан гэжэ эмхидхэһэн тухайгаа хэлэбэд.

Колхозууд болон МТС-үүдтэ партийно-политическэ хүдэлмэриин хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байһан тухай, мүн энэ шухала хэрэгтэй ажахын зорилгонуудтай холбоо багатайгаар үнгэргэгдэдэг тушаа партиин обкомой секретарь нүхэр Очиров тодорхойгоор хэлэбэ. Мүнөө үедэ марксизм-ленинизмын сурталые шудалхадаа, арад зоной дунда политическэ хүдэлмэри ябуулхадаа колхоз болон предприятинуудай ажахые һайжаруулха, тэрэниие хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ зорилготой нягтаар холбохо зэргэтэй.

КПСС-эй обкомой секретарь А. У. Хахалов зүблөөн дээрэ дэлгэрэнгы үгэ хэлэжэ, хүдөө ажахые хүтэлбэрилгэ улам саашадань һайжаруулха, малай үбэлжэлгэ эмхитэйгээр үнгэргэхэ, хабарай тарилгада эрхимээр бэлэдхэхэ, партиин XX съездые ажалай амжалтаар угтаха гэһэн зорилго табяа.

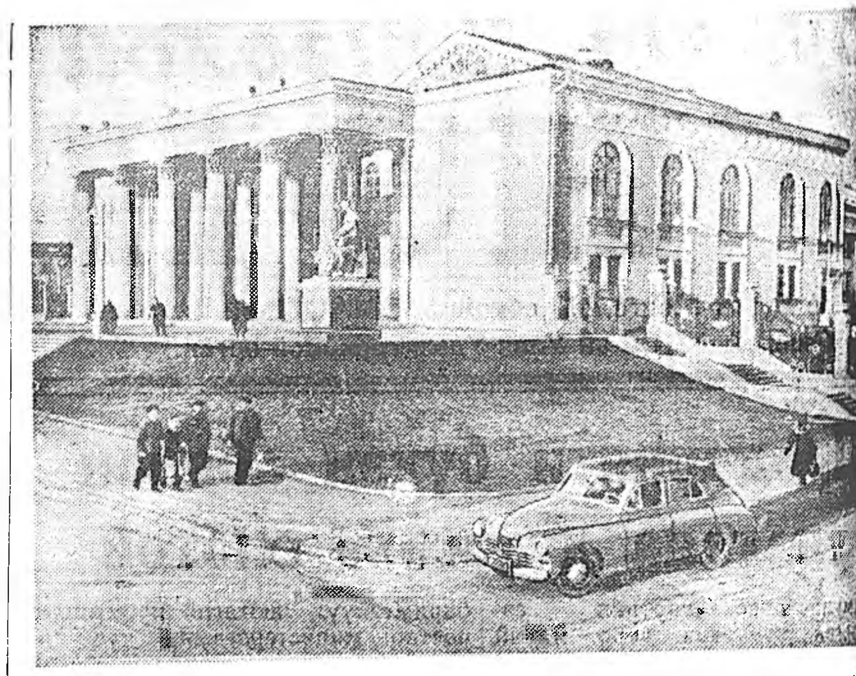

Свердловско областьдо культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд олоор б[illegible] гуулагдана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Асбест городой Культурын шэнэ байшан.

ТАСС-эй фотохроника.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Политическэ хүдэлмэриие ажахын зорилгонуудтай зохилдуулан ябуулха

Урдань манай коллектив үйлэдбэриингөө түсэбые дүүргэдэггүй байһан юм. Һарын түрүүшын хахад соо түсэбэйнгөө хахадһаа багые дүүргээд, хоёрдохи хахад соонь түсэбэй 60—70 процентые дүүргэдэг бэлэй. Продукциие иимэ жэгдэ бэшээр үйлэдбэрилэн гаргахада һарын түрүүшын хахад соо станок болон түхеэрэлгэнүүд хүсэд ашаглагдадаггүй, тиихэдэ хоёрдохи хахад соо станогууд дан үлүү ехээр хэрэглэгдэжэ, түргэн элэдэг, эбдэрдэг ушар олон гарадаг байгаа.

Иимэ байдалые саашадань тэсэжэ болохогүй гэжэ цехын коммунистнууд тоолоод, партиин ЦК-гэй июльскэ Пленумэй тогтоолой үндэһөөр хүдэлмэришэн болон инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй дунда ойлгууламжын ехэхэн хүдэлмэри ябуулжа эхилээ һэн.

Партиин түүхэтэ тогтоолые хүдэлмэришэдтэ тайлбарилан ойлгуулхаһаа гадна, цехынгээ арга боломжонуудые элирүүлгэдэ зорюулагдаһан үйлэдбэриин суглаа үнгэргэһэн байнабди. Энэ суглаан дээрээ дутуу дунданууды усадхаха, мүн арга боломжонуудаа дүүрэнээр хэрэглэхэ талаар тусхай шиидхэбэри абтаһан байгаа. Тэрэ суглаанһаа хойшо ажалай бүтээсые дээшэлүүлгэдэ зорюулһан 50 шахуу дурадхал оруулагдаһан ба тэдэнэй олониинь үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэһэн байна. Мүнөө уралан нарижуулагшад болон ухаалан зохёогшодой урма хэшээлые улам саашадань бадаруулха хэмжээн абтаба.

Цехын коллективэй оролдолго хэшээлые дээшэлүүлхын тула агитаторнууд ехэ юумэ хэнэ. Тэдэнэр хөөрэлдөө хэхэдээ, газетэ уншахадаа цехынгээ ажабайдалһаа баримтануудые абажа хэрэглэдэг. Коммунистнууд-агитаторнууд Чажаев, Кирикова, Мамаев болон бусад илангаяа һайнаар хүдэлнэ. Тэдэнэр хөөрэлдөө хэхэдээ участогай, бригадын, цехын коллективэй үмэнэ табигдаад байһан зорилгонуудые элирхэйлхэ зуураа, тэдэниие бэелүүлхын тула юу хэхэ ёһотой байһаниие заажа үгэдэг. Жэшээнь, механическа отделенидэ хүдэлдэг агитатор Мамаев хөөрэлдөө хэхэдээ ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын тула Средневолжско станок-бүтээлгын заводой токарь-новатор Колесовой аргые хэрэглэжэ, түмэрые түргэн аргаар, ехэ хүсэтэйгээр отолдог болоё гэжэ токарьнууд, слесарьнуудые уряалһан байгаа. Энэ үүсхэлынь ехэ һайнаар дэмжэгдэнхэй. Коммунист Мамаев өөрөөшье түрүү хүдэлмэришэн юм. Ажалаа зүбөөр эмхидхэжэ, түрүү арга хэрэглэн һара бүридэ нормоёо 200—250 процент дүүргэдэг байна.

Партийна организаци цехын ханын газетые саг соонь гаргажа байха харюусалгата даалгабари коммунист Мамаевта үгэһэн байха юм. Энэ уялгаяа тэрэ һайнаар дүүргэнэ. Коммунист Мамаев районой үдэшын партийна һургуулида ябажа, политическэ эрдэмээ дээшэлүүлнэ.

Ажал дээрээ түрүү үүргэ эзэлдэг, эрдэм мэдэрэлээ дээшэлүүлдэг түрүү хүдэлмэришэд—коммунистнууд манай цехтэ олон. Жэшээнь, хүдэлмэришэд-коммунистнууд Крючков, Фектисов гэгшэд партийна шии[illegible] бэринүүдые бодото дээрэнь бэел[illegible] хын түлөө зоримгойгоор тэмсэ[illegible] ажал дээрээ жэшээ харуулжа [illegible] даг байна.

Партийна организаци комму[illegible] нуудаа үйлэдбэриин эгээн шух[illegible] участогуудта хубаарилан таб[illegible] байгаа. Тэдэ даалгагдаһан [illegible] тогтаа, партийнабэшэ хүдэлмэр[illegible] дэй дунда парти, правительст[illegible] политикые тайлбарилан ойлгуу[illegible] олониитэтэй парторганизациин [illegible] рисаае улам бэхижүүлжэ бай[illegible] Даажа байһан участогтаа [illegible] юумэнэй хэрэгтэй байһые парто[illegible] низацида мэдүүлжэ, аллуу энд[illegible] гарахые уридшалан зайсуул[illegible] байдаг. Һаяшаг кочегар Карпен[illegible] ажалдаа һогтуугаар ерэһые мэд[illegible] саг дары хэмжээ абаһан бай[illegible] Тиимэһээ үйлэдбэридэ ямаршье [illegible] хидол болоогүй үнгэрөө.

Цехын партбюро коммунист[illegible] дай эдэбхи хэшээлые, тэдэнэй [illegible] рүү үүргые дээшэлүүлхэ хэрэгт[illegible] анхаралаа табина. Олонхи [illegible] нистнууднай ажалдаа түрүү [illegible] хэрэглэжэ, амжалта туйлана. [illegible] талаар коммунист Савкин һайн [illegible] шээ харуулна.

Политическэ хүдэлмэриие [illegible] ажабайдалтай нягта холбоотой[illegible] ябуулхада, тэрэнэй ашаүрэ, н[illegible] тон ехэ байдаг. Имагта политиче[illegible] хүдэлмэриие ажахын зорилгону[illegible] тай зүбөөр зохилдуулан таб[illegible] ашаар манай партийна органи[illegible] коллективээ гээгдэлһээ гар[illegible] продукци үйлэдбэрилгые жэг[illegible] һара бүридэ графигай ёһоор я[illegible] даг болоо.

Гэбэшье, коллективэй болон [illegible] организациин хүдэлмэридэ д[illegible] далнууд олон бии байһаар. З[illegible] хүдэлмэришэдэй дунда ажалай [illegible] рам һула. Үнинэй хүдэлмэришэ[illegible] лаанайнгаа нормые жииртээ дү[illegible] дэг, үлүүлэн дүүргэдэг байба[illegible] олон залуу хүдэлмэришэднай [illegible] моёо дүүргэнгүй байжа байдаг [illegible] мэһээ гээгдэжэ ябаһан хүдэлм[illegible] шэдые түрүүшүүлэй зэргэдэ г[illegible] жа, бүхы дээрээ амжалта туйл[illegible] түлөө парторганизаци, комму[illegible] бүхэн ехэ оролдолго гаргаха б[illegible] Манай хүдэлмэридэ үшөө юун [illegible] хэнэб гэхэдэ, материалаар м[illegible] хангажа байха ёһотой бэлэдх[illegible] цехүүд бидэниие ехээр һаатуул[illegible] Мүн түмэр отолхо һайн отолуур[illegible] манайда хомор.

Эдэ мэтын дутагдалнуудые [illegible] суулхын тула цехын партийна, пр[illegible] союзна организацинууд хүдэлм[illegible] шэн бүхэнтэй тус тустань хөөрэ[illegible] жэ, ойлгууламжын хүдэлм[illegible] ябуулна, ажахын шухала асуу[illegible] нуудые үйлэдбэриин суглаан д[illegible] табижа зүбшэн хэлсэнэ.

Мүнөө цехын коллектив пар[illegible] XX съездын хүндэлэлдэ социали[illegible] ческэ мүрысөө эмхидхэнэ. Хүдэл[illegible] ришэдэй гаргаһан үүсхэл орол[illegible] гые партийна организаци [illegible] дэмжэжэ, түрүүшынгээ амжал[illegible] саашань арьбадхахын түлөө т[illegible] жэ байна.

Э. Качунас, ПВЗ[illegible] арматурна цехын парторганиза[illegible] секрет[illegible]

Партийна группа эмхидхэгдэбэ

Курумканай аймагай Баргажанай МТС-эй заһабарилгын мастерскойн дэргэдэ 16 хүнһөө партийна группа эмхидхэгдэбэ. Энэ партгруппа коммунист И. Телятниковай хүтэлбэри доро заһабарилагшадай дунда социалистическэ мүрысөө зүбөөр эмхидхэнэ. Тэндэ 10 хоног бүхэндэ социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүд гаргагдажа, хүдөө ажахын машинануудые заһабарилга дээрэ хүдэлмэрилжэ байгаа түрүү[illegible] МТС-эй Хүндэлэлэй доскада б[illegible] дэнэ. Үйлэдбэриин зүблөөн дээр[illegible] рүүшүүлэй дүй дүршэл зүбшэн [illegible] сэгдэнэ.

Мүн партийна группын эдэ[illegible] тэндэ «дайшалхы хуудаһан» га[illegible] дана, политинформаци үнгэргэ[illegible] Мүн техническэ һуралсал эмхи[illegible] дэнхэй.

Е. Цыренов[illegible]

КПСС-эй XX съездын хүндэлэлдэ

Хэлхеэ холбоошодой оролдолго

Сэлэнгын аймагай хэлхеэ холбооной конторын хүдэлмэрилэгшэд КПСС-эй XX съездые ажалай эрхим амжалтаар угтахын түлөө оролдожо байна.

Сэлэнгын МТС-эй дэргэдэхи (даагшань нүхэр Абрамов) Галуута-Нуурай станциин дэргэдэхи (даагшань нүхэр Воробьев) хэлхеэ холбооной таһагууд олзо оруулгын талаар жэлэйнгээ түсэб 11 һара соо дүүргэжэ, эрхим жэшээ харуулба. Мүн Дээдэ-Сутэйн (даагшань нүхэр Линхобоев), Повородой (даагшань нүхэр Эрдынеев), Усть-Урмын (даагшань нүхэр Намдаков) хэлхеэ холбооной агентствонууд һайнаар хүдэлмэрилнэ.

Аймагай хэлхеэ холбоошод 1956 оной газетэ, журнал ажалшадай дунда тарааха хүдэлмэри һайнаар үнгэргөө. Тэдэнэр центральна газетэ, журнал захилгые дүүргээд, мүнөө республиканска ба нютагай хэблэл захилгые дүүргэхэ дүтэлжэ байна.

В. Гуржапов.

-Удын Ленинэй ордено ПВЗ-гэй эриишэдэй дунда КПСС-эй XX хүндэлэлдэ социалистическэ өөн үргэнөөр дэлгэрнэ. Вагон хаб- цехын слесарь Николай Алек- ич Зюков үдэр бүриингөө даал- 380 процент дүүргэнэ.

Г ДЭЭРЭ: нүхэр Зюков хүдэлмэ- байна. **А. Мантаевай фото.**

Улан-Удын кондитерска фабрикын үнниэй хүдэлмэришэн Ефросинья Лукьянична Печенкина үдэр бүриингөө даалгабари 160—170 процент дүүргэдэг, залуу хүдэлмэришэдтэ өөрынгөө дүй дүршэлые дамжуулан үгэдэг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Е. Л. Печенкина хүдэлмэрилжэ байна. **С. Доржиевай фото.**

Жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө

-Удын Универмагай коллек- ветскэ Союзай Коммунисти- партиин XX съездын хүндэлэл- циалистическэ мүрысөө үргэ- лгэрүүлэн, ажалдаа шэнэ шэ- жалта туйлана. Трикотажна ань Надежда Нагородных), терейнэ (даагшань Мария) секцинүүд ноябрь һарын- эбые үлүүлэн дүүргэһэн бай-

нүхэр Нагородных 1953 он- ндэ наймаалагшын ту- шаар ажаллажа эхилһэн юм. ахалагша наймаалагшаар эрилөө. Мүнөө Надежда На- ых Универмагай трикотажна даагшаар хүдэлмэрилнэ. лагшад нүхэд Слинко, Его- болон бусад ажалшадай зүг- до һайшаалда хүртэдэг, мүн дирекци ба партийна организациин зүгһөө һайшаалда, мүнгэн шанда хүртэдэг юм.

Универмагай дирекци ба партийна организаци оёмол хубсаһанай, һайн һайн бүдэй выставкэ хирэ-хирэ болоод лэ үнгэргэжэ байдаг. Тиихэдэ һайндэртэ зорюулагдан тусхай бэлэгүүдэй булан эмхидхэгдэдэг. Тэрэнь худалдан абагшадай зүгһөө һайшаалда хүртэдэг байна. Мүнөө тус магазинай нэгэ буландань шэнэ жэлэй ёлконууд наймаалагдана.

Универмаг ажалшадта эд бараа наймаалха арбан нэгэ һарынгаа түсэб 103,11 процент дүүргэһэн байна. Тиихэдэ арба нэгэ һарынтаа нөөсэлгын түсэбые 112,95 процент дүүргээ.

Универмагай һара, квартал бүхэнэйнгөө түсэбые үлүүлэн дүүргэхэ хэрэгтэнь тэрэнэй промкомбинат ехэ үүргэ дүүргэдэг. Тус комбинат ажалшадта шанар һайнтай хубсаһа оёжо наймаанда гаргана. Эрэшүүлэй хубсаһа оёдог мастер нүхэр Нестерова, эхэнэрнүүдэй хубсаһа оёдот мастер нүхэр Герусова болон бусад ажалдаа илангаяа һайнаар хандадаг. Тэдэнэй хэһэн ажалынь хододоо һайн сэгнэлтэ абадаг юм.

Энэ Универмагай коллектив Читын универмагайхидтай мүрысэдэг юм. Мүнөө эдэнэр туйлаһанаараа һанаатаа амарангүй, мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлхын түлөө бүри һайнаар ажаллажа байна.

Тэдэнэр партиин XX съездэ бэлэг болгон, жэлэйнгээ түсэбые декабриин 20 хүрэтэр дүүргэхэ уялга абанхай.

Б. Цыремпилов.

Һайн шанартай хубсаһа оёно

нгын уһанзамшадай ОРС-ын скойдо ороходо хэдэн зэргэ- табигдаһан оёдолой маши- та олон эхэнэрнүүд хүдэлмэ- Тээ саанахананиь хубсаһа эс- гартаа хэмжүүрнүүдые ба- пальто болон костюмуудые байнад. Эдэнэй дунда оёдо- астер Анна Тимофеевна Коло- хүндэтэй болонхой. Мүнөө скойн хүдэлмэришэд энэ мас- терай хүтэлбэри доро ажаллажа, хубсаһа оёхо жэлэйнгээ түсэбые гурбадахи квартал соо дүүргэһэн байгаа.

—Ажалшадай эрилтые дүүрэнээр хангахын тулада манай мастерскойн оёдолшод хубсаһые гансал һайн шанартайгаар оёно. КПСС-эй XX съездые ажалай шэнэ амжалтаар угтахын тулада хүдэлмэрээ поточно аргаар эмхидхэн, ажалайнгаа бүтээсые нилээд дээшэлүүлээбди, — гэжэ нүхэр Колосова хөөрэнэ.

Мастерскойн хүдэлмэришэдэй шадабари мэргэжэлые дээшэлүүлхэ һуралсал эмхидхэгдээд, мастер Анна Тимофеевна оёдолшодтоо хүдэлмэриингөө дүй дүршэлые дамжуулан үгэжэ байна.

Д. Балданов.

Түлеэ элбэгээр бэлэдхэнэ

док городой гортопой хүдэл- эд КПСС-эй XX съездые ажа- жалтаар угтаха гэжэ шии- өөһэд хоорондоо социалистиче- үрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэн- нэ мүрысөөндэ модо бэлэдхэл- Бууса», гэжэ участогай модо- шод түрүүлжэ ябана. Тус участогайхид түлеэ бэлэдхэхэ һара бүриингөө даалгабарие үлүүлэн дүүргэнэ, Городогой ажалшадые һайн шанартай түлеэгээр элбэгээр хангана. Ажалай новаторнууд Михаил Сухарев, Николай Москвитин, Аюур Эрдынеев болон бусад модо таллуулга ба машинада тээлгэ дээрэ хүдэлмэрилхэ зуураа, үдэр бүриингөө нормые 200 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

В. Афанасьев.

ХЭЖЭНГЫН АЙМАГТА

ШЭНЭ БАРИЛГА

Доодо-Худанай сомоной Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой правлени һүүлэй үедэ барилгын хүдэлмэри һайнаар эмхэдхэнэ. Тэндэ 100 толгой үнеэдэй, 100 толгой тугалай байранууд шэнээр баригдажа, ашаглалгада оруулагдаа. Мүн Бахлайта нютагта байрладаг гүүртын малшадта байрын гэр баригдаа.

МАШИНА АБАНА

Һүүлэй үедэ колхозууд ашаанай ба хүнгэн машина олоор абадаг болоо. Һаяхан Дунда-Худанай сомоной Кировэй нэрэмжэтэ колхоз «ЗИС-150» маркын самосвал, «Коммунизм» колхоз «Победа» гэжэ хүнгэн машина абаа.

ШЭНЭ КУЛЬТБАЗА

Сталинай нэрэмжэтэ колхозой центральна гүүртэдэ культбаза шэнээр нээгдэбэ. Тэндэ газетэ, журнал хододоо абтажа байдаг, мүн шатар, даам, домино гэхэ мэтэ бии. Һаяхан тэндэ «Родина» гэжэ радиоприёмник тодхогдоо.

РАДИОТОЙ БОЛОХОНЬ

Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз аймагай центрһээ 20 километр зайда утаһа татажа, 2 бригададаа радио оруулхань. Эдэ бригадануудта ажаһуудаг 50 шахуу айлай гэртэ радио оруулагдахаар хараалагдана.

П. Буянтуев.

Нютаг бүриин һонин

✪ Бичурын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхозой правлени 4-дэхи комплексно бригадынгаа гэшүүдые медицинскэ талаар һайнаар хангадаг болохын тула тэндэ медпункт нээбэ. Шэнээр баригдаһан һаруул, дулаан байшанда энэ пункт байрлаанхай. **Б. Банзаракцаев.**

★ Ториин аймагай Үлэгшэнэй хүдөөгэй клубай дэргэдэ хэдыдэхи жэлээ уранһайханай самодеятельностиин кружок хүдэлмэрилжэ байна. Энэ кружогой коллектив фермэ, гүүртэнүүдтэ ябажа, концерт харуулдаг. Комсомолецууд Ц. Очиров, Д. Сангатулина, Д. Соктоева. Н. Ваганова, Д. Бадмаева болон бусад кружогой хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

С. Табдаев.

★ Хүдөө ажахые механизацилгын Илькинскэ училищиин 5-дахи группын һурагшад Илька станциин дэргэдэхи центральна заһабарилгын мастерской экскурсаар ошожо хүдэлмэритэйнь танилсаһан байна. Тэдэнэр токарьнуудай, монтажнигуудай, слесарьнуудэй хүдэлмэри ехэ һонирхон хараа. **А. Дашиев.**

★ Хэжэнгын аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой хонишон Норбо Очиров ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ 100 эхэ хониноо дунда зэргээр 120 хурьга абаад, бараниень ондо оруулһан байна. Колхозой правлени энэ түрүү хонишондо нэмэлтэ түлбэри болгон 8 хони үгэбэ.

Б. Дандаров.

Социалистическэ зөөри үригшэдтэй шангаар тэмсэхэ

«Гүрэнэй ба ниитын зөөрине үриһэнэйнь түлөө хуулиин харюусалгада хабаадуулха тухай» СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1947 оной июниин 4-нэй Указай гараһанһаа хойшо социалистическэ зөөрине үрихэ ябадалые болюулхын тула бага бэшэ хүдэлмэри хэгдээ, гэбэшье, худалдаа наймаанай организацинуудта үрилтэ үшөөл гараһаар.

Сүүдэй органуудай, тэрэшэлэн тус тус организацинуудай зүгһөө хэгдэдэг мүрдэлгэ, шалгалтануудай материалнуудһаа харахада манай республикада үнгэрһэн жэл хахадай турша соо социалистическэ зөөри үрилгэ, тусхайлбал, Буркоопсоюзай, Бурмонторгын системын худалдаа наймаанай организацинуудта олошорһон байна. Гэхэ зуура, гүрэнэй, ниитын зөөри үригшэдые хуулиин харюусалгада хабаадуулха тэмсэл үшөөл һулаар хэгдэнэ.

Худалдаа наймаанай организацинуудта дайралдаһан лэ хүнүүдэй абтадаг, шалгалта хиналтын саг соогоо хэгдэдэггүй дээрэһээ үрилтэ ехээр болоно. Эгээл энэ шалтагаанһаа боложо, Бурмонторгын Кяхтын отделениин зарим хүдэлмэрилэгшэд, тэрэ тоодо бухгалтер Харитонова, 67-дохи магазинай галантерейнэ таһагые даагша Огурцова, 6-дахи киоскые даагша Брудерс, 68-дахи магазиние даагша Галецкая гэгшэд нэгэдээд, 1952 оной ноябрьһаа 1955 он хүрэтэр хамта дээрээ 120 мянган түхэригэй зөөри үбэршэлөө. Эдэнэр эд бараанай орошо гарашын тоосоое ехээр бусайдуулан иимэ ехэ зөөри үриһэн байна. Бухгалтер Харитонова энэ хэрэгтэ гол үүргэ эзэлһэн байгаа. Тэрэ хадаа магазинууд болон киоскнуудые даагшадтай хэлсээ хэжэ, магазинуудһаань хуули бусаар эд бараа болон мүнгэ абадаг байба. Иимэ хорото хэрэгэйнгээ түлөө эдэнэр хуулиин харюусалгада хабаадуулагдаа. Республикын Верховно сүүд тэдэниие элдэб болзороор хэһээхэ шиидхэбэри гаргаа.

Хиналта шалгалтын органуудай аппарадай, ведомственно-банковска хиналтын бии байһаар байтар эдэнэр хайшан гэжэ гүрэнэй иимэ ехэ зөөри үбэршэлөөб гэһэн асуудал гарана. Эдэ органуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, түбхын түрүүндэ Бурмонторгын, республикын Худалдаа наймаанай министерствын хүтэлбэрилэгшэдэй өөһэдынгөө ажалда хайша хэрэгээр хандадаг дээрэһээ иимэ ушар тохёолдоо гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Худалдаа наймаанай предприятинууд болон организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд кадрнуудые шэлэн абахадаа зарим ушарта парти, правительствын заабарие дүүргэнгүй, ехэ алдуу гаргана. Тиигэжэ складууд болон магазинуудые даагшадай тушаалда найдабаригүй хүнүүд абтана. Жэшээнь, Заиграйн аймпотребсоюзай базада складые даагшадаар ороһон Булуев, Зуев гэгшэд зөөри үриһэнэйнгөө түлөө урдань сүүдлүүлэгдэһэн байгаа. Эдэнэр хоёр жэлэй турша соо ажаллаха зуураа, 280 гаран мянган түхэригэй зөөри үбэршэлөө.

Эд бараае һайнаар хадагалхын тулада һайн харууһа эмхидхэхэ, магазинуудые хамһабариин байрануудаар хангаха гээшэ ехэ удхашанартай. Гэхэ зуура, энэ шухала хэрэгтэ зарим хүтэлбэрилэгшэд зохихо анхарал хандуулнагүй. Амһартанууд болон бусад зүйлнүүдые хадагалхын тулада Заиграйн аймпотребсоюз һайн складгүй байна, тиимэһээнь ехэ мүнгэнэй амһартанууд харууһагүй миин хэбтэдэг дээрэһээ үгы болоно. Энээниие болюулхын тула склад түргөөр бариха шухала гэжэ складые даагша нүхэр Партихеева аймпотребсоюзай правленидэ олон дахин бэшэһэн юм. Гэбэшье, тэрэнэй гуйлта мүнөөшье болотор дүүргэгдэнэгүй.

Худалдаа наймаанай предприятинуудта зөөри үрилгэтэй тэмсэхэ хэрэгтэ сүүдэй-мүрдэлгын органууд ехэ үүргэтэй байна. Эдэ органууд хуули эбдэгшэдые гансашье хэһээхэ бэшэ, мүн хуули эбдэхэ ябадалһаа хүнүүдые һэргылхэ зорилго урдаа табидаг. Гэхэ зуура, сүүд, прокуратура болон милициин хүдэлмэрилэгшэд зарим ушарта хуулиин эрилтые сахидаггүй байна. Мүрдэлгэ заримдаа ехээр унжагайруулагдана, үгышье һаа нюур сахинги шиидхэбэри гаргагдана. Сүүдэй органуудай иимэ шиидхэбэри ниитын зөөри үригшэдтэй тэмсэлдэ һаад хэнэ.

Социалистическэ зөөрие хамгаалха гээшэ гансашье организацинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй хэрэг бэшэ, харин бүгэдэарадай хэрэг мүн. Энэ хэрэгтэ партийна, советскэ, профсоюзна организацинууд саг үргэлжын анхарал хандуулха зэргэтэй.

И. Балуров, юстициин младша советник.

Колхоздо нүүжэ ерэгшэдые һайнаар угтана

Хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ зорилгын табигдаад байхада республикын городуудһаа, аймагай центрнүүдһээ хүдэлмэришэд ба албахаагшад колхозуудта ажаллахын тула олоороо хүдөө ошоһон байгаа.

Жэшээлхэдэ, энэ жэлдэ гансахан «Улаан-Эрхирик» колхоздо (Заиграй) 23 бүлэ нүүн ерэһэн байна. Колхознигууд тэдэниие хүндэтэйгөөр угтажа, түбхинэн ажаһуухын тула шэнэ гэрнүүдые, мал, бууса шадарай газар үгөө һэн.

Нүүжэ ерэгшэд ниитын ажахыда һайнаар хүдэлмэрилжэ байна. Жэшээлхэдэ, нүхэр Руденко колхоздо орохоһоо хойшо 450 ажалта үдэр олоо. Тиихэдэ огородшон Л. Понамарёв 608, малшан Л. Анисимов 468 ажалта үдэр олоһон байха юм. Бусадшье нүүжэ ерэгшэд иимэ һайнаар ажаллана.

А. Сорокин.

Бурят-Монголдо 1905 оной октябрь—декабрь һаранuудта болоһон революционно событинууд

оной намар бүхы орон дотор оционно хүдэлөөн дэлтэрээд

оной сентябрь һарада Мос- Дивизионно (Берёзовка) дүрбэн зуун хүдэлмэришэд овко хэһэн, мүн бэшэ хүдэл- ришэдые бэе тээшээ татаһан Забастовко хэһэн хүдэлмэри- 19-иинь арестовалагдаа һэн. рьска бүхэроссийска полити- стачка бүхы орон дотор, холын газарнуудааршье дэлгэрээ һэн.

ябрьска бүхэроссийска поли- стачка Зүүн-Сибирьтэ тон аар дэмжэгдэһэн байна. 1905 ктябриин 13-да Красноярскда событинууд Сибириин бүгэ- ын забастовкын болохо до- ндэгынь болоо һэн. Байгал й түмэр замай, Читын, Верх- нскын ба Иркутскын хүдэлмэ- эй болон албахаагшадай дун- астовконууд эхилбэ. 1905 оной риин 14-һөө 19 болотор Верх- нскда забастовко болоо. Түмэр хүдэлмэришэдһөө, албахааг- а гадна, Доодо Берёзовкодо й барагуудые барижа байһан эришэд тус забастовкодо ха- саа һэн. Большевигүүдэй хү- илһэн стачечна нэгэдэмэл ко- тус забастовкые ударидаа һэн. ондо Байгал шадар болоһон рьска забастовко хадаа бүхы доторхи революционно тэм- нэгэ хубинь байһан юм.

н дотор болоһон бүгэдэнии- олитическэ стачкаһаа ехээр ай- хаан октябриин 17-ной мани- гаргаха баатай болоо һэн. анска сүлөөгэй хэлбэришэгүй ндэһые: хүнэй ойроо хүртэшэ- хэтэй байлгые, сэдьхэл бодо- лөөе, үгын сүлөөе, суглаа хэхэ ба союзуудта нэгэдэхэ сүлөөе сахихабди гэжэ үгэеэ хаан үгэһэн байгаа.

Энэ либеральна манифестын хоохон худал, хорото мэхэ байһаниие большевигүүд элирүүлбэ. Хаанай манифест гээшэ ажалшадые мэхэлхэ, бэлэхэнээр үнэншэдэг хүнүүдые һамааруулха ба тиигэжэ революцида доботолго хэхэ һамбаа саг оложо абаха гэһэн занга мүн гэжэ В. И. Ленин заагаа һэн. Сүлөө үгэхэ гэжэ үгэсэ үгэһэншье һаа, хаанай правительство үнэн дээрээ нэгэшье бира-тай эрхэ сүлөө үгөөгүй.

Забайкалиин большевигүүд хаанай энэ манифестдэ эсэргүү тэмсэл хэжэ эхилһэн юм. Энэ ушартай дашарамдуулан гаргаһан прокламаци соогоо Верхнеудинска большевигүүд иигэжэ бэшээ һэн:

«Нүхэдүүд! Октябриин 17-до гараһан хаанай манифесттэй таанад танилсаһан байнат... Өөһэдынгөө шашалгаар хүдэлмэришэ хүниие номогодхохо гэжэ һэдэһэн хаан ба тэрээнэй хажууда һаймһарагша этэгээдүүд арайл гэнэн хонгор байна. Мүнөө ородой хүдэлмэришэн яһала болбосороо, тэрэниие ямаршье аргаар мэхэлхэ аргагүй болоо. Хаанта засагай түмэр тушаае абажа хаяагүй сагтаа буугаа тэрэ табихаа болёо...» Октябриин 17-до гараһан манифесттэй дашарамдуулан «Верхнеудинский листок» гэжэ газетэдэ тэдэ иигэжэ бэшээ һэн: «Конституци үгтөө, зүгөөр бүрин эрхэтэ хаан засаг үлөө. Хүн ойроо хүртэшэгүй эрхэтэй байха гэжэ соносхогдоһон аад, түрмэнүүд хүн зоноор дүүрэнхэй. Энэ зоболонто орондо мунса ташуур, жада ба черносотенецууд эзэрхэжэ байһаар. Суглаа хэхэ сүлөө үгтөө, зүгөөр суглаанууд сэрэгэйхидээр бүһэлэгдэнэ. Үгын сүлөө үгтэнхэй, зүгөөр хэблэһэн үгэнүүдые цензурэй карандаш зуражархина. Эрдэм наукада сүлөө үгтэнхэй, тиибэшье университедүүд сэрэгүүдээр эзэлэгдэнхэй, тэндэ заняти болоногүй. Сэдьхэл бодолой сүлөө үгтэнхэй, зүгөөр чиновнигуудай ба церковнигуудай засаг России гражданинуудые зонхилһоор зандаа... Правительствоһаа эрхэ сүлөөе буляан абаагүй сагтаа Русьда эрхэ сүлөө мандахагүй. Дээрэһээ юуншье заягдадаггүй, зүгөөр эрхэ сүлөө олохын тулада арад зон тэмсэл хэжэ эхилхэ ёһотой».

Баруун Забайкалиин большевигүүд октябриин 17-ной манифест абан сасуугаа демонстраци, забастовко хэжэ эхилһэн байна. Тиигэжэ Мысовскойдо улаан тугуудые бариад демонстраци хэһэн, революционно дуунуудые дуулаһан, мүн митингнүүдые хэжэ, тэндэ хаанта засагые арадай засагаар һэлгүүлхэ баатай болоһон тухай үгэ хэлэгдэһэн байна. Тэрэ митингнүүдтэ ба демонстрацинуудта түмэр замаар ябаһан эшелонуудай матросууд ба солдадууд хабаадалсаа һэн. 1905 оной октябриин 22-то Верхнеудинскда политическэ демонстраци болобо. Тэрээндэ 1000 гаран хүн хабаадаһан байна. Октябриин 30-да ниитын суглаанай гэртэ митинг болоһон юм.

Демонстраци болон митингдэ үгэ хэлэһэн большевигүүд октябриин 17-ной манифестые эрид шангаар шүүмжэлээ һэн.

Мүн Кяхтада, Баргажанда иимэ демонстрацинууд болобо. Кяхтада типографиин хүдэлмэришэд, реальна училищиин һурагшад, гимназиинхид ба магазинуудай албахаагшад мүн лэ демонстрацида хабаадалсаа һэн.

Хаанай правительство революциие дарахын тулада 1905 ондо бандитска, черносотенно политическэ организацинуудые бии болгоһон юм.

Мүн Верхнеудинскда черносотенно организаци бии болгогдоһон байна. Черносотенно шэглэлтэй «Верхнеудинска конституционно газетые» хархис этэгээдүүд гаргадаг байгаа.

Большевигүүдэй хүтэлбэреэр Верхнеудинскын хүдэлмэришэд дайшалхы дружина бии болгоһон юм. Тиигэжэ черносотенецууд ба тэдээндэ һаймһарагшадай дураараа аашалхыень тэрэ саг соонь болюулһан байна. Энэ ушарһаа эндэхи хүдэлмэришэд ба черносотенецуудай хоорондо зэбсэгтэ тулалдаан болоогүй һэн.

1905 оной ноябрь—декабрь һарада Байгал шадар революционно хүдэлөөн бүри ехэдэжэ эхилээ.

1905 оной ноябриин 27-до Верхнеудинскын стачечна нэгэдэмэл комитет эмхидхэгдэһэн юм. Тус комитедэй составта хамта 15 хүн ороо. Иимэ нэгэдэмэл комитет Мысовскойдо эмхидхэгдээ һэн.

Верхнеудинскын ба Мысовскойн стачечна комитедүүдые большевигүүд толгойлдог байгаа. Солдадуудай ба хасагуудай депутадуудай Читинскэ Соведэй мэдэлдэ Забайкальска түмэр замые оруулха хэрэгтэ эдэ комитедүүд ехэ туһа хүргэһэн байна. Забайкалиин стачечна комитедүүд хадаа шэнэ революционно засагай бии боложо байһан үедэ хүдэлмэрилһэн юм. Эдэ комитедүүд сэдьхэл бодолой, суглаанай сүлөө бэелүүлдэг, гурим сахидаг, нютагай ноёдуудта бойкот хэдэг байгаа. Эдэ комитедүүд түмэр харгы шадар 8 часай хүдэлмэриин үдэр тогтоогоо һэн.

Верхнеудинска стачечна комитет хамтадаа 15 заседани хэһэн байна. Верхнеудинскын ба Мысовскойн большевигүүдэй стачечна комитедүүдэй составые ехэдхэхэ, тэдэнэй ажал хүдэлмэри хэхэ газарыень үргэдхэхэ, тэндэ ганса түмэр замай хүдэлмэришэдые бэшэ, харин бусад предприятинуудай хүдэлмэришэдые, мүн солдадууд ба хасагуудые хабаадуулха гэжэ оролдодог һэн.

Восстани хэһэн Красноярскын хүдэлмэришэд ба солдадуудта Верхнеудинска стачечна комитет буу зэбсэгээр туһаламжа хүргэһэн байна.

Революционно засаг эмхидхэхэ хэрэгтэ түмэр замай нэгэдэмэл комитедүүд ехэ үүргэ дүүргэһэн юм. «Политическэ кризис ба оппортунистическэ тактикын бурууталга» гэжэ статья соо В. И. Ленин энэ нэгэдэмэл комитедүүд тухай бэшээ һэн. РСДРП-гэй IV (нэгэдэмэл) съездэ большевигүүдэй дурадхаһан резолюциин проект соо «Саг зуурын революционно правительство ба революционно засагай нютагай органууд» гэжэ бүлэгтэ энэ комитедүүд тухай мүн лэ хэлэгдэһэн юм.

Почтын, телеграфай хүдэлмэришэдэй ба албахаагшадай 1905 оной ноябрьска стачка бүрят орондо болоһон стачкануудай эгээн ехэнь байгаа. Байгал шадарай большевигүүд почтово-телеграфна эмхи зургаануудай управлениие мэдэлдээ абажа, нютагай засагай түлөөлэгшэдые тэрээнһээ зайсуулһан юм.

1905 оной ноябриин 1-дэ «Байкал» гэжэ ледоколой машинистнуудай туһалагшанар ба кочегарнууд забастовко хэбэ.

Верхнеудинска ниитын суглаанай гэртэ 1905 оной ноябриин 12-то митинг боложо, тэндэ «Гражданска сүлөөгэй үндэһэ һууринууд» гэһэн элидхэл хэлэгдэһэн байна. Тэрэнэй һүүлээр ораторнуудай үгэ хэлэлгэ болоо. «Марсельеза», «Дубинушка», ба бусад революционно дуунуудые дуулаад митинг дүүрээ һэн.

Мысовскойдо, Троицкосавскда, Баргажанда ба Кабанскда хүдэлмэришэд ба албахаагшадай суглаанууд болоо.

«Арадай суглаануудые эмхидхэхэ комитет» 1905 оной ноябриин 7-до Троицкосавскда бии болгогдоо һэн. Арадай суглаанууд дээрэ Троицкосавска большевигүүд элидхэл болон үгэ хэлэдэг байгаа.

Большевигүүдэй агитациин нүлөөгөөр нютагай гарнизонуудай солдадууд командованидаа мэдэлээ үгэхэеэ болидог һэн. Жэшээнь, 6-дахи сапёрно батальоной телеграфистнууд революционно арад зоной талада орожо, стачечна комитедүүдэй телеграммануудые дамжуулдаг байба.

Мысовскойдо 13-дахи корпусой солдадууд 1905 оной ноябрь һарадэ митингнүүдтэ хабаадаба. Эндэ солдадууд митингнүүдтэ миин лэ байлсаһан бэшэ, харин тэндэ үгэ хэлэһэн юм.

Хүдэлмэришэдэй хүдэлөөн тосхонууд болон хүдөө нютагуудта айхабтар ехээр нүлөөлһэн байна.

Байгал шадарай таряашадай революционно тэмсэлэй гол формонуудынь иимэ байгаа гэбэл: кабинедэй, монастыриин газарые буляан абалга, кабинедэй, монастыриин һан жасын мэдэлэй ой модые ехээр отололго, алба татари түлэхэһөө, элдэбын алба хэхэһээ арсаха, нютагай засагта бойкот соносхохо гэхэ мэтэ.

Байгал шадарай Кударинска ба Троицка волостиин таряашад архиерейскэ гэртэ хабаатай загаһа баридаг газарнуудые эзэмдэһэн, мүн нютагай монастырьнуудай болон һүмэнүүдэй газарые буляан эзэлһэн, попуудта натуральна алба түлэхэгүйбди гэжэ шиидхэбэри гаргаһан юм.

Кударинска волостиин суглаан хадаа учредительна суглаа зарлаха, таряашадай начальнигуудые тушаал зэргэһээнь болюулха ба алба татари болюулха гэһэн эрилтэ хэһэн юм.

Зарим тосхонуудай ба нютагуудай таряашад таряашадай начальнигуудай тушаал зэргые болюулха гэһэн хүдэлөө хэһэн байна. Бурядай хүдөөгэй зарим обществонуудта 1905 ондо үгытэйшүүл ноёдой ба шодарган

(Түгэсхэлынь 4-дэхи нюурта)

Манай республика дотор

Үнэр баян бүлэ

Мункуевтан Зэдын аймаг доторхи үнэр баян бүлэнүүдэй нэгэн. Тэрэ бүлэ үбгэн аба, эжытэйгээ, үхи хүүгэдтэйгээ хамта гушаад хүн болоно. Тэдэнэй дунда элдэб мэргэжэлтэй, ажалтай хүнүүд бии.

«Хүн бүриһөө—шадабариинь зэргээр, хүн бүридэ — хэһэн ажалайнь зэргээр» гэһэн социализмын принципые энэ бүлын гэшүүд хүндэтэйгөөр бэелүүлнэ. Мункуевтанай хүбүүд, басагад, бэрээд колхозуудта, гүрэнэй эмхи зургаануудта олоороо хүдэлжэ, өөһэдынгөө уялта нангинар дүүргэнэ.

Үнэр баян бүлын гэшүүдэй дунда һаалишан, электрик, радист, колхозой хүтэлбэрилэгшэ, шофёр, финансова болон хэлхэе-холбооной хүдэлмэрилэгшэд ба бусад бии. Ханда Мункуев үбгэнэй эгээн ехэ хүбүүн Лубсан Зэдын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой барилгаша дархан ба электрик, тэрэнэй дүү Осор — аймагай нөөсэлгын кассые даагша, удаадахи хүбүүн Дэлэг — шофёр, Цындэ гэжэ дүрбэдэхи хүбүүниинь — «Коммунизм» колхозой түрүүлэгшэ, удхан хүбүүн Аюша Хандуевич — колхозой радист юм. Үбгэн баабайн аша басаган Сержиб — һаалишан. Тэрэшэлэн бэрээд болон бусадынь туд бүридөө элдэб ажалтай. Ханда баабайн олон ашанар һуралсана.

Бүлынхидөө бултыень суглуулаад, уулзажа, хөөрэлдэжэ байхадаа үбгэн аба, эжын сэдьхэл баяр баясхалангаар халина. Хүбүүд, басагадайнгаа, ашанарайнгаа һайн һайхан замаар ябахыень, ажал хүдэлмэридөө ехэ амжалта туйлахыень тэдэнэр юрөөнэ.

Энэ үнэр баян бүлын гэшүүд барандаа суглараад байхадаа бардам омог, баяртай хүхюутэй зугаа дэлгэнэ.

Цындэ Хандуевичын хүтэлбэрилдэг «Коммунизм» колхоз малажал хүгжөөхэ, тэрэнэй ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ, тарянай баян ургаса хуряаха талаар энэ жэлдэ эрхим амжалта туйлаа. Тус колхозой гэшүүд ажахын жэлэй дүн гаргаха зуураа. малажалые бүри һайнаар хүгжөөхэ, орооһо таряа бүри ехээр абадаг болохо зорилго табиба.

Маленковойхид «Коммунизм» колхозойхидһоо дутуугүйгөөр хүдэлмэрилнэ. Лубсан Хандуевич колхозойнгоо малай үбэлжэлгые һайн бэлэдхэлтэйгээр угтаа. Аюша Хандуевич үнгэрэгшэ зун малай тэжээл бэлэдхэлгын үедэ морин сенокосилкын машинистнуудай мүрысөөнэй үүсхэлшэ боложо, абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргээ — 300 гаран гектар үбһэ сабшаһан байна.

— Колхозойнгоо бэхижэхэ, баяжахатай хамта колхознигуудай материальна, культурна ажабайдалынь улам һайжаржа, колхознигуудай нөөсэлтэ уламургана,—гэжэ Осор Хандуевич хэлэнэ.

Үнэр баян энэ бүлэ Ёнхор нютагай колхознигуудай юрөөлэй үгэдэ дурдагдадаг болонхой. «Шарабай Ханда шэнги үнэр, Санжаа Мүнхэ шэнги баян болоё!» гэжэ хүнүүд юрөөдэг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ханда Мункуевай бүлэ.

Н. Цыбенов.

Городок городой ФЗО-гэй һургуулида

Городок городой 16-дахи ФЗО-гэй дирекци партиин XX съездын хүндэлэлдэ һургуулиингаа һуралсалай бүлэгүүдэй дунда социалистическэ мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлһэн байна.

Һургуулиин дирекци, профсоюзай нютагай комитет социалистическэ мүрысөөнэй дүн һара бүри таргажа, тэрэнние ханын газетэдэ, показателиин доскада харуулна. Хүндэлэлэй доска эндэ һайнаар эмхидхэгдээ. Тэрээн дээрэ һуралсалай түрүүшүүл харуулагдана. Шулуушад болон шахта малтагшад мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябана.

Һургуулиин дирекци болон профсоюзна организаци һурагшадые үйлэдбэриин түрүүшүүлтэй уулзуулна.

А. Владимиров.

Колхозой шэнэ гэшүүн зоотехник О. Г. Батурина

1954 оной намар Ольга Георгиевна Батурина хүдөө ажахын техникум дүүргэһэнэй һүүлээр парти, правительствын уряалаар Баргажанай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо ажаллахаяа ошоһон байгаа.

Колхозой малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхын түлөө энэ нүхэр ехэ анхарал оролдолго гаргаа. Нэн түрүүн нүхэр Батурина малые һайн байраар хангаха, үбһэ тэжээл элбэгээр бэлдэхэ хэрэгтэ колхозой правлениин анхарал хандуулаа һэн. Мэргэжэлтын эрилтэ һайнаар дүүргэжэ, колхоз һү ехээр һаадаг болоо. 1955 ондо 426 мянган литр һү һааха түсэбтэй байһан аад, 431 мянган литр һаагаа. Энэнь 1954 онойхидо орходоо хоёр дахин ехэ болоно. Һү тушаалгаар колхоз гүрэнтэйгөө болзоргоо урид тоосоо.

Колхозой түрүү һаалишад Жалсама Батуева, Самажаб Батуева, Ш. Зурлова, Дарима Соктоева, Мижидма Шардаева гэгшэд нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриһөө 900—1100 литр һү һааһан байха юм.

Нүхэр Батурина мүнөө колхозой гэшүүн болонхой.

В. Тараскин.

Үнинэй ангуушан

Алексей Николаевич Цивилёвые Баргажанай аймагай хүн зон бага ехэгүй һайн мэдэхэ юм.

Бага наһанһаа хойшо 50 жэлэй туршада Баргажанай ой тайгаар агнуури хэһэн нүхэр Цивилёв тоологдошогүй олон ан гүрөөһэ, үнэтэ арһатай хэрмэ, булга бариһан байна.

— Наһан соогоо бариһан булга, хэрмэ болон бусад ангуудаа тооложошье барахаяа болёоб, харин баабгайнуудай тоо мүнөө жэлдэ 148 хүрэбэ ха, — гэжэ Алексей Николаевич хөөрэнэ.

Мүнөө нүхэр А. Цивилёв 60 гаран наһатай болобошье, өөрынгөө дуратай ажалые үргэлжэлүүлһээр.

КПСС-эй XX съездын хүндэлэлдэ Баргажанай ангуушадай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ оролсоһон нүхэр А. Цивилёв 40 хоногой турша соо 1000 ондатра ба бусад ангуудые барижа, 7000 түхэригэй арһа тушаагаа. Тиин нүхэр Цивилёвой үдэрэйнь олзо дунда зэргээр 176 түхэриг болоно.

О. Раднаев.

Гастрольдо гараба

Һаяхан Гүрэнэй Бурят-Монголой хатар ба дуунай ансамбль гастрольдо гараба. Гүрэнэй Бурят-Монголой хатар ба дуунай ансамблиин коллектив нэн түрүүн Сибириин ехэ ехэ промышленна районуудаар, Поволжиин городуудаар, мүн Кавказай ахадүү союзна республикануудаар: Азербайджан, Грузи, Армеэр — ябаха юм. Мүн Хара далайн эрье шадарай городуудаар ябажа, концерт, наада табиха байна. Бусаха замдаа Москва хүрэхэ юм. Энэ гастроль зургаа һара үргэлжэлхэ.

Хоккей

Декабриин 14-дэ БМАССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ хоккейгээр городой кубок абахын түлөө мүрысөөнэй һүүлшын уулзалга болоо. Эндэ «Звезда», «Байкал» общеcтвын команданууд түрүү һуури булялдаа. Энэ хоёр команда түрүүшээр тэнсүү байбашье, удангүй «Звезда» командынхид добтолгоёо шангадхажа тоо нээбэ. Тиин звездагайхид наадаяа эмхитэйгээр үргэлжэлүүлжэ, нүгөөдынгөө ворота руу хоёрдохи бүмбэгэ оруулба. «Байкал» команда нааданай түрүүшын хахадай һүүл багаар харюугай бүмбэгэ сохижо, 2:1 тоотой болобо.

Нааданай хоёрдохи хахадта «Звезда» команда бүри һайнаар наадажа, 4:1 тоотойгоор шүүбэ.

Түрүү һуури эзэлһэн энэ командада физкультура ба спортын городской комитедэй дамжуулгын кубок барюулагдаа.

Н. Калинин.

Верховно сүүдтэ

Урдань сүүдлүүлэгдэһэн Рычков Алексей Иванович архиин һогтуугаар салшажа, хамта һууһан эхэнэр Ключеревае хутагаар хэдэн удаа хадхажа алаа.

БМАССР-эй Верховно Соведэй сүүд СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1955 оной апрелиин 30-най Указые баримталан, Уголовно Кодексын 136 статьягаар тэрэниие дээдэ хэмжээгээр хэһээжэ, буудажа алаха гэһэн шиидхэбэри гаргаа.

Шиидхэбэринь дүүргэгдээ.

Бурят-Монголдо 1905 оной октябрь—декабрь һаралуудта болоһон революционно событинууд

(Түгэсхэл)

баядай газарые булимтаран абаад, өөһэд хоорондоо хубааһаншье ушарнууд болоһон юм.

Забайкалиин хасагууд хэды дахин хүдэлөө хэһэнэйнгээ һүүлээр кабинетскэ газарнуудые абаһан байна. Забайкалиин хасагууд большевигүүдэй туг доро хүдэлөөнүүдые хэбэ гэжэ 1906 оной ноябрьда болоһон РСДРП-гэй сэрэгэй ба дайшалхы организацинуудай нэгэдэхи конференци дээрэ Е. М. Ярославский тэмдэглээ һэн.

Байгал шадарай большевигүүд бурят зоной дунда политическэ хүдэлмэри ябуулха талаар шухала хэмжээнүүдые абаһан юм.

1905 оной декабрьда Москва ба бусад городуудта болоһон забастовконууд зэбсэгтэ восстани болон дэбжэһэн байна.

Байгал шадар декабрь һарада революционно хүдэлөөн улам ехэдэбэ. Хаанай түрэһэн үдэрые һайндэрлүүлхэгүй, тэрээнтэй дашарамдуулан «патриотическа» манифестаци хүүлхэгүй гэжэ Верхнеудинска большевигүүд 1905 оной декабриин 6-да городто демонстраци эмхидхээ һэн.

1905 оной декабриин 18-да Верхнеудинскын түмэр замай хүдэлмэришэдэй суглаан боложо, тэндэ хамта 300 хүн хабаадаһан юм.

Тус суглаан дээрэ иимэ резолюци абтаа:

1) Городой толгойлогшо Федченко гэгшые тушаалһаань буулгаха эрилтэ хэхэ;

2) «Верхнеудинска конституционно газетын» черносотенно шэглэлтэй туладань тэрэнэй редакцида ба хүдэлмэрилэгшэдтэ, мүн типографида бойкот соносхохо;

3) Почто ба телеграфые арадай нэрэһээ нээхыень Верхнеудинск городой почтово-телеграфна комитедые туйха. Зүгөөр нютагуудай засагуудай, мүн правительственна корреспонденцидэ чиновнигуудай бойкот хэхэ эрхые үлөөхэ.

1905 оной декабриин 4-дэ Мысовскойдо түмэр замай хүдэлмэришэдэй суглаан боложо, тэндэ «Сүлөөтэ гүрэн тухай» лекци уншагдаа һэн. Суглаанай түрүүлэгшэ үгэ хэлэхэдээ Россида политическэ байдалай ямар байһаниие харуулба. Мысовскойн большевигүүдэй түлөөлэгшэ социал-демократическа партиин зорилгонууд тухай хэлэжэ, профессиональна союзуудые эмхидхэхыень хүдэлмэришэдые уряалба. Энэ суглаан дээрэ иимэ шиидхэбэри абтаа һэн:

1) Т. М. Ермолаевые стачечна комитедэй түрүүлэгшээр һунгаха; 2) Иркутск съездэ ошохо нэгэ түлөөлэгшые һунгаха; 3) дүрбэн халаанай дежурство эмхидхэхэ; 4) дайшалхы дружина эмхидхэхэ; 5) түмэр замай управлениин ажалһаань гаргаһан хүдэлмэришэдтэ тэдхэмжэ үгэхэ тухай Могзоной телеграфистнуудай табиһан эрилтэтэй һаналаа хүсэд нэгэдэһэнээ мэдүүлхэ.

1905 оной декабрьда Троицкосавскда багшанар забастовко хэһэн байна. 1905 оной һүүл багаар Баргажанда большевигүүдэй ударидалга доро демонстрацинууд болоһон юм.

Зэбсэгтэ восстанида бэлэдхэхэ ба тэрэниие хэхэ тухай В. И. Ленинэй, И. В. Сталинай заабаринуудые, партиин III с'ездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, Верхнеудинскын ба Мысовскойн большевигүүд хүдэлмэришэдые зэбсэглэжэ, тэдэниие сэрэгэй һургуулида һургажа, зэбсэгтэ восстанида бэлэдхэжэ эхилһэн байна. Верхнеудинскын хүдэлмэришэд жандармнуудһаа нэгэ вагон винтовконуудые буляан абажа, дружинын түрүүшын дайшалхы отрядые зэбсэглэжэ шадаһан юм. Большевик А. А. Гордеев дружинын начальник боложо һунгагдаһан байгаа.

Элитэ ехэ революционер И. В. Бабушкинай сэхэ хүтэлбэри доро Забайкалиин хүдэлмэришэд зэбсэгжэһэн байна. И. В. Бабушкин тэрэ үедэ Читэдэ байгаа һэн.

РСДРП-гэй Читинскэ комитедэй гэшүүн А. А. Костюшко-Валюжанич Прибайкалиин хүдэлмэришэдэй дружинануудые эмхидхэхэ хэрэгые ударидаһан, мүн Верхнеудинска гарнизоной солдадууд болон хасагуудай дунда революционно хүдэлмэри ябуулхадань туһалһан байгаа.

Дайшалхы дружинынхид иимэ зэбсэгтэй байгаа: дружинынхид тус тустаа винтовкотой, хоёр зуугаад патронтой ба ташуур буутай һэн.

Верхнеудинскын дружинада хамта 400 гаран хүн хабаадалсаа һэн. Верхнеудинскын депогой хүдэлмэришэд өөһэдөө винтовконуудтай (150 хэһэг), бомбонуудтай ба хоёр пулемёдтой байгаа. Тэдэ хүдэлмэришэд зэбсэгээ библиотекэ соо хадаталдаг һэн. Дружинынхид сэрэгэй һургуули ходо хэдэг байба.

Мысовскойдо дайшалхы дружина эмхидхэгдэһэн юм. Мысовскойн хүдэлмэришэдэй дружиные зэбсэглэхын ба тэдэнэй зэбсэгтэ восстани хэхын тулада Верхнеудинска большевигүүд хоёр вагон зэбсэг эльгээһэн байна.

Зүгөөр Байгал шадар зэбсэгтэ восстани болоогүй һэн. Московско декабрьска восстаниин дарагдаһанай һүүлээр революциин аалиханаар намдаха үе эхилээ бэлэй.

П. ТЫШКИЛОВ, түүхын наукануудай кандидат.

Генеральна Ассамблейн X сесси

НЬЮ-ЙОРК, декабриин 16. (ТАСС). ООН-до шэнээр абтаһан 11 гүрэнһөө ООН-эй дэргэдэ байдаг түлөөлэгшэд гү, али США-да байдаг дипломадууд Генеральна Ассамблейн үсэгэлдэр үглөөнэй заседанида хабаадалсаа. Венгриһээ Вашингтондо байдаг посланник Кароль Сарка, Румыниин советник Константин Димитракеску өөһэдынгөө оронуудые түлөөлөө. Албаниин, Болгариин, Непалай, Камбоджын, Лаосой түлөөлэгшэд Генеральна Ассамблейн заседанида хабаадалсахын тулада США-да ерэжэ үрьдеэгүй.

ООН-до 16 гүрэниие абаха тухай асуудалаар болоһон голосовани тухай хэдэн делегат үгэ хэлээ. ООН-до шэнэ гэшүүдые абаха тухай асуудалай олон жэлэй турша соо шиидхэгдээгүй байһанаа, мүнөө урагшатайгаар шиидхэгдэһэндэ баясажа байһанаа үгэ хэлэгшэдэй олонхидынь элишэлэн мэдүүлһэн байна. 16 гүрэниие ООН-до абаха тухай дурадхал оруулһан советскэ делегациин тусгаар үүргэ дүүргэһые хэдэн делегадууд тэмдэглээ. Ирагай түлөөлэгшэ Джемали иигэжэ мэдүүлээ: «Үсэгэлдэр хэгдэһэн алхамһаа уламжалан һайн үрэ дүн туйлагдаһанда СССР-эй делегациин габьяатай байһые тусгаар тэмдэглэхэ хэрэгтэй».

Арадай демократиин бүхы оронуудые ООН-до абахые буруушаажа вето хэхэ гуримые дэмы хэрэглээгүй байнаб гээд чанкайшист мэдүүлжэ бүгэдэниитын зэбүүрхэл үүсхээ.

18 гүрэниие ООН-до абаха гэһэн Генеральна Ассамблейн дура зориг чанкайшистын буруушаажа голосовалһанһаа уламжалан хүсэд бэелүүлэгдээгүй. Юуб гэхэдэ, Ази хоёр орон—МНР ба Япони ООН абтаагүй, мүн бусад 16 гүрэн абаха тухай һайн тээшэнь гаргаһан шиидхэбэри буруу һүрэн ал... һан ушарта Индиин түлөөлэгшэ Кришна Менон болон бусад хэ... делегадууд Ассамблейн анхар... хандуулаа. ООН-до түлөөлэгшэ дэлхэй дээрэхи бодото байдал... зохилдодог байхын тулада Ге... ральна Ассамблей зохихо тобшол... хэхэ ёһотой гэжэ Менон хэлээ.

4-дэхи ба 5-дахи комитедүүд... хэдэн һанамжа дурадхалнууд... Генеральна Ассамблей үсэгэлд... үдэрэйнгөө пленарна заседани дэ... һайшаагаа. Суринам ба Антиль... аралнуудай голландска хуби ту... мэдээнүүдые үгэжэ байлгые Голл... диин зогсооһыень үнэндөө зүбш... һэн резолюци 21 голосоор батал... абтаа. 10 голос буруушаажа үг... һэн байна. 33 делегаци һаналаа б... ряа. СССР, Украина, Белорус... Венгри, Румыни, Польша ба Чех... словаки болон бусад оронууд т... резолюциие буруушаажа голос... лаа.

Хилэ тухай асуудалые шада... һаа түргэнөөр гуримшуулхын ту... да Эфиопиин ба Италиин захирга... доро байдаг Сомалиин хоорондо... хилые һаяар тодорхойлхо тухай х... сээнүүдээ түргэдхэхыень Эфиопи... ба Италиие уряалһан резолюци... Генеральна Ассамблей мүн лэ һа... шаагаа.

Гадна, захиргаанда болон бо... жедтэ хамаатай хэдэн дурадх... пленарна заседани дээрэ мүн лэ һа... шаатдаа.

Болгариин машина бүтээлгын промышленностиин амжалта

СОФИ, декабриин 17. (ТАСС). Болгариин машина бүтээлгын промышленность ехэ амжалта туйлаа. Ороной машина бүтээлгын заводууд декабриин 15 хүрэтэр жэлэйнгээ үйлэдбэриин түсэб дүүргэһэн байна. 12 мянга үлүүтэй хүдөө ажахын элдэб машина, үнэтэ малтамалнуудые абаха промышленностьда хэрэгтэй олон машинанууд болон ондоошье продукци жэлэй турша соо арадай ажахыда үгтөө. Шэнэ продукци, тэрэ тоодо свёкло хуряадаг комбайн, кукуруза хуряадаг комбайн, металл отолдог бүтээсэ ехэтэй станогууд болон бусадые заводуудынь энэ жэлдэ бүтээдэг болоһон байна.

Ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ мүн продукциин өөрынь үные х... даруулха түсэбые машина бүтээл... гын заводууд мүн лэ дүүргээ.

Машина бүтээлгын промышленностиин продукци ерэхэ жэлдэ ... процентээр дээшэлхэ ёһотой юм. Х... дэн олон шэнэ орёо машинанууд, тэрэ тоодо шахта соо юумэ үргэ... машинанууд, шэнэ түхэлэй электро моторнууд ба дизельнэ моторнууд ба бусад зүйлнүүд шэнэ жэлдэ ... тээн гаргагдадаг болохо юм.

СССР-эй захилаар датска верфьдэ рефрижератор бүтээгдэ...

Советскэ Союзай захилаар бүтээгдэһэн «Рефрижератор № 12» гэжэ судна дээрэ туг үргэлгын ёһолол декабриин 13-да «Бурмейстер ог вайн» гэжэ верфьдэ болоо.

СССР-һээ Данида байдаг посол Н. В. Славин, худалдаа наймаанай түлөөлэгшэ И. Т. Кочуров, худалдаа наймаанай түлөөлэлгын зургаа... ба посольствын харюусалгата хүд... мэрилэгшэд, тэрэшэлэн верфиин д... рекциин түлөөлэгшэд, кораблиие б... тээлсэһэн инженернүүд болон хүд... мэришэд туг үргэлгын ёһолол дэ... байлсаа.

(ТАСС).

Данида хүдэлмэригүйшүүлэй олон боложо байһан тухай „Ланд ог Фольк“ газетэ иигэжэ бэшэнэ

КОПЕНГАГЕН, декабриин 17. (ТАСС). Шалгагдамал мэдээнүүдые урдаа барин «Ланд ог Фольк» газетэ иигэжэ бэшэнэ. 1955 оной декабриин 9-нэй байдалаар орон дотор профсоюзуудай гэшүүдэй дунда 88 мянган хүн хүдэлмэригүй байгаа. Нёдондо жэлэй энэ үедэ профсоюзуудай 53.895 гэшүүн хүдэлмэригүй байһан юм.

Данида хүдэлмэригүйшүүлэй ... мүнөө жэлдэ үнгэрэгшэ жэлэйхи... түргэнөөр олон боложо байна. Үн... рэгшэ жэлэйхитэй сасуулбал, хүд... мэригүйшүүлэй тоо 66 процент... олоп болоо.

Адмирал Рэдфорд Тегеранда ерэбэ

ПАРИЖ, декабриин 17. (ТАСС). США-гэй штабуудай начальнигуудай нэгэдэмэл группын түрүүлэгшэ адмирал Рэдфорд иранска столицада энэ үглөөгүүр ерээ гэжэ Франс Пресс агентствын корреспондент Тегеранһаа мэдээсэнэ. Тэрэ ерэн сагуугаа Иранай премьер-министр Хосейн Алатай уулзаа. Тэрэ уулзалга дээрэнь Иранай сэрэгэй хүтэлбэрилхы ажал-ябуулагшад байлсаа.

Үглөөдэр Тегеранда зүблөөн бо... жо, иранска армиие шангадхаха т... хай асуудал зүбшэн хэлсэгдэхэ ю... США-һаа Дунда Востогто бай... далайн-сэрэгэй хүсэнүүдые ко... далагша адмирал П. Дадли де... риин 12-һоо Иранда ерээд байна. Тэрэ хадаа дурсагдагша зүблөөн... мүн лэ хабаадалсаха юм.

Чанкайшистска агаарай дээрмэшэд хатуу харюу абаба

ПЕКИН, декабриин 17. (ТАСС). Американска түхэлэй чанкайшистска 8 истребитель декабриин 16-да КНР-эй агаарай хилые дабаад, Фуцзянь провинци дээгүүр ниидэһэн, мүн далай дээрэ ябаһан Хитадай загаһашадые буудажа, загаһа барилгын нэгэ ф... ные уһанда шэнгээһэн байна.

Эдэ агаарай дээрмэшэд хату... рюу абаа. Хитадай Арадай-сү... лэлгын армиин зенитнэ часть... тэдэниие буудажа, чанкайшист... хоёр самолёдые унагааһан ба... гыень гэмтээһэн байна.

Английска Сьерра-Леоне гэжэ колонидохи событинууд

ЛОНДОН, декабриин 17. (ТАСС). Рейтер агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Сьерра-Леониин (Баруун Африкадахи английска колони) арад зоной хүдэлөөн болоно. Английска засагаархид тэрэниие хатуу шангаар хэһээн дараха һэдэлгэ гаргана. Энэ колониин хүн зон налог татаха системые буруушаадаг байна. Брэдфорд шадарай Фритаун райондо ехэ демонстраци һаяхан боложо, тэрээндэ 9 мянга шахуу хүн хабаадаа. Полицинхид демонстрацида хабаадагшадые буудаа. Табан хүн алу... олон хүн арестовалагдаһан ба... Мүн ондоо демонстрацинуудай ... гурба хүн алуулһан байгаа.

Фритаун шадарай Парт-Лок... райондо ехэ демонстрацинууд б... һон байгаа. Полицинхид демон... циие намнан тарааха һэдэлгэ гар... 80 гаран хүн арестовалагд... байна.

Редактор Д. Л. ЛОБСАНО...

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, заместителя редактора 32-74, отв. секретаря—27-37, партийной жизни, сельского хозяйства—47-59, пропаганды и переводов—35-14, культуры и быта, промышленности—34-05, местной информации и писем—24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н—00639. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 676